

bomen nieuws

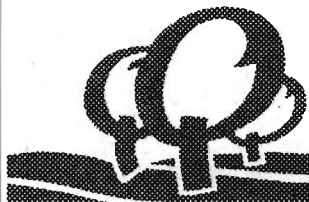
Kwartaalblad van de Bomenstichting - nummer 2 - zomer 1999

**Keramisch beeldhouwer Inge Nijhof
Tiendschuur maakt plaats voor beuk
Behoud platanen in Antwerpen**

Afdeling boomverzorging

- snoeien van bomen d.m.v. klimtechnieken en met inzet van 2 eigen hoogwerkers.
- standplaatsverbeteringen d.m.v. aanbrengen bomenzand en beluchtingen/bemestingen onder hoge druk.
- onderzoek en rapportages
- leveranties bomenzand
- boomverplantingen met newmanframe

**VAN HELVOIRT
GROENPROJECTEN BV**

• oisterwijksebaan 8A • 5056 RD berkel-enschot • tel.: 013- 540 82 00 • fax: 013 - 5408201

ARBORTEC

boomonderzoek - taxatie - advies

A.J.W.J. Engelen
boomtechnisch adviseur
beëdigd taxateur van bomen
en houtige gewassen
Lid N.V.B.T.B.

Heide 34, 6071 LH Swalmen
Telefoon / fax 0475-505134
Mobile 06-54371926

nummer één in duurzaam kanstanjehout

VAN VLIET-LEERSUM

MAARSBERGSEWEG 53 3956 KV LEERSUM
BEZOEK ONZE SHOWROOM MET EXCLUSIEVE
BUITENIDEEËN OP VRIJDAG OF ZATERDAG VAN
9.00 TOT 16.00 UUR OF TELEFONISCHE AFSpraak
TELEFOON 0343-454400 TELEFAX 0343-452004

**EXCLUSIEVE
ENGELSE HEKWERKEN
EN AFRASTERMATERIALEN**

- AFRASTERINGSPALEN
- HEKWERKEN - POORTEN
- DIVERSE LENGTES - DIKTES
(ook bezaagd)
- De plaatsing kan worden verzorgd

**INVENTARISATIE EN BEHEERSPLANNEN
ONDERZOEK EN ADVIES
BOOMVERPLANTING, VERZORGING, VELLING
GROEIPLAATSVERBETERING**

TRAININGEN

INSTRUCTIES

LEVERING VAN: KLIM- EN VERANKERINGSMATERIALEN, BOOMKOKERS.

ARBORI-ARNHEM, Leen Hoogstad: Vredesteinsestraat 4 6665 LG Driel Tel: 026-4722718 Fax: 026-4723823 , AutoTel: 06-52932036

DE JUISTE ZORG VOOR BOMEN

**VAN JAARSVELD / VAN SCHERPENZEEL
BOOMTOTAALZORG**

Overeind 42, 3998 JB SCHALKWIJK
Telefoon: (030) 601 18 80
Fax: (030) 601 23 66

's Lands wijst, 's lands eer?

Stel dat wegen en kaden langs de Amsterdamse Keizersgracht, de Herengracht en de Prinsengracht aan een grondige renovatie toe zijn. Om het werk sneller te kunnen uitvoeren heeft men besloten alle obstakels op te ruimen. Met obstakels bedoel ik ook de platanen en iepen langs de grachten. Amsterdam zou te hoop lopen, pamfletten zouden worden rondgestrooid en B&W zou worden bedolven onder bezwaarschriften; kortom een ondenkbare situatie. Onze zuiderburen hebben echter een wat andere zienswijze op bomen. Wat is er gaande?

Het wegenpatroon van Antwerpen wordt bepaald door de Leien, met prachtige namen zoals de Quinten Matsijlslei, Van Eycklei, Charlottalei en de Maria-Henriettelei. Veel leien zijn beplant met platanen. Voor zo'n 900 stuks van gemiddeld 50 jaar oud dreigt de bijl. Bomen in de kracht van hun leven. De dienst Stad en Gewest heeft het plan opgevat om voor de herprofilering van deze over het algemeen brede lanen alle bomen tot kachelhout te degraderen en opnieuw te beginnen met jong, fris groen. De Antwerpenaren raakten van de kapplannen niet onder de indruk, althans niet in die mate waarin dat bij ons zou gebeuren. Een Bomenstichting is in België niet actief en onze Bomenstichting ook niet. Het leek er dus op dat de gemeente haar plannen kon gaan uitvoeren. Maar toen kreeg boomverzorgster Veronica van Amerongen uit Amsterdam lucht van de plannen. Zij legde zich niet neer bij de Vlaamse bomenbeslissing en begon een tegenactie op Hollandse wijze, gesteund door enkele lokale groepen.

Misschien vindt u dat wij de wereld niet kunnen verbeteren en dat we als Nederlanders toch al makkelijk onze vermanende vinger heffen. Misschien bent u van mening dat we ons niet moeten bemoeien met Vlaamse platanen. Maar het zijn toch ook bomen! En ik denk dat zo'n actie de ogen opent, óók in België.

Uit stukken, correspondentie en vastgelegde speeches van Van Amerongen maakte redactielid Maartje Nelemans voor u een samenvatting van haar bomenstrijd.

Frank Moens

In dit nummer ...

6

Geen boom, geen mens, maar een boommens.

Aart de Veer bezocht beeldend kunstenaar Inge Nijhof in haar atelier in Baarn. Zij werkt veel naar model en verwerkt menselijke figuren in haar keramische boomsculpturen.

8

Oude Tiendschuur maakt plaats voor monumentale beuk

Twee monumenten in het Brabantse Vessem stonden elkaar in de weg. Door gezamenlijke inspanning van Monumentenzorg en de beheerders van het terrein konden zowel een oude Tiendschuur als een kolossale beuk behouden blijven.

11

Iepenwacht in noordelijke provincies aan de slag

De afgelopen winter is hard gewerkt aan een systeem om de iepenziekte onder controle te kunnen houden. Dit voorjaar moet het in de praktijk beproefd worden. Een van de schakels in het systeem wordt een groep vrijwilligers die erop gaan toezien of 'hun' iepen gezond blijven.

12

Grote bomen in kleine tuinen, kleine bomen in grote tuinen

Jaarlijks gaan er duizenden bomen bij particulieren de grond in. Op zich is dat een goede zaak. Lang niet altijd echter wordt de juiste soort gekozen bij de afmeting van het perceel. Is dat een bezwaar? Redactielid Douwe van der Heij verwoordt de visie van de Bomenstichting.

En verder in **bomennieuws**

Kappen dwarsbomen: Veel wegen om bomen te beschermen	4
Column: Boomrecht	9
Strijd voor het behoud van platanen in Antwerpen	10
De pijp in en uit	15
De lezer schrijft	18
Kort nieuws	19
Boeken	20

Agenda	23
Rijp en Groen	24

Op het omslag:
De gebodenlinde van Hilvarenbeek. Van oudsher staan er op het plein in het centrum van Hilvarenbeek twee linden, een jonge en een oude. Onder de oudste werden door de Heer van Hilvarenbeek en later het dorpsbestuur de verordeningen afgekondigd. Deze linde dateert van omstreeks 1637. De jongere boom staat elders op het plein.
foto: Frank Moens

Kappen dwarsbomen

Veel wegen om bomen te beschermen

Edwin Koot

Veel gemeenten passen verordening aan

Gemeentelijke herindeling is aan de orde van dag. In sommige delen van Nederland komen steeds minder gemeentebesturen (Drenthe, Noord-Brabant), in andere juist meer (deelgemeenten in Amsterdam). Dit betekent aanpassing van de plaatselijke verordeningen, waaronder ook de kap- of bomenverordening. Het is een mooie gelegenheid de bescherming van bomen beter te regelen. Het onderzoek van de Bomenstichting naar het functioneren van het gemeentelijk boombeleid laat zien dat er op grote schaal veranderingen ten gunste van de bomen plaatsvinden. Bijna alle deelgemeenten in Amsterdam bijvoorbeeld, hebben nu een goed beschermingsapparaat.

Deventer slokt Diepenveen op

Deventer en Diepenveen, twee buurgemeenten, hebben te maken met een ander probleem. Waar Deventer veel bomen in de stad (bebouwd gebied) heeft, heeft Diepenveen juist veel bomen in het buitengebied. Dit vraagt een verschillend bomenbeheer. De twee gemeenten worden samengevoegd tot één en daarbij bestaat het gevaar dat specifieke kennis over het bomenbeheer verloren gaat. In beide gemeenten waren plaatselijke groepen actief om te waken en te adviseren over het behoud van de bomen. Deze zullen bij de herindeling ook samengaan. Hierdoor ontstaat een degelijk platform dat hopelijk in samenspraak met de vertegenwoordigers van de nieuwe gemeente gaat werken aan de voortgang van alle goede zaken die in het verleden in gang zijn gezet. Als voorbeeld kunnen we

foto boven:
Op zich een fraaie
essenslaan in Bunnik,
maar er zijn nogal wat
gebreken geconstateerd.
De Bomenstichting
adviseert de laan
gefaseerd te verjongen.

foto rechts:
Bomen bepalen het
beeld in Amsterdam.
Veel stadsdelen (bijv.
Bos en Lommer,
Oost/Watergraafsmeer,
Zuider Amstel en
De Pijp) hebben recent
hun kapverordening her-
zien en deze biedt voor
bomen een betere
bescherming.

foto's: Edwin Koot

Veel publiciteit of een ludieke actie kan tot het behoud van een boom leiden wanneer deze door kap wordt bedreigd. Toch is de ervaring dat overleg in een vroeg stadium met de betrokken partijen de meeste vruchten afwerpt. De Bomenstichting probeert zoveel mogelijk tijdig in procedures te worden ingeschakeld wanneer er bomen dreigen te verdwijnen. Belangrijk is dat bekend moet zijn wanneer er iets staat te gebeuren. De alertheid van donateurs en andere boomliefhebbers op de consequenties van bouwplannen, reconstructies of aanleg van (spoor)wegtracés kan daaraan bijdragen. Goede resultaten voor het lange termijnwerk kunnen ook worden behaald in periodes van gemeentelijke herindeling.

noemen dat mede door inspanning van een contactpersoon van de Bomenstichting in Diepenveen gewerkt is aan het realiseren van een groennota voor beheer en onderhoud van met name bomen in het buitengebied. De samenwerking met de gemeente Deventer en de lokale bomengroep de "Deventer Bomenstichting" kreeg een nieuwe impuls na de windhoos die de stad begin september vorig jaar trof. De Deventer Bomenstichting zamelde geld in voor het herstel van met name het zwaar gehavende Rijstenborcherpark.

Weg met bomen in Zuidhorn

De gemeente Zuidhorn heeft het afgelopen najaar de bestrating van De Koperwiek opgeknapt. Nu de stoep er weer keurig bijligt, besluit de gemeente drie populieren en een es te kappen. Die bomen zouden namelijk veel schade kunnen gaan toebrengen aan die (dure) paden. De bewoners van de straat protesteren tegen deze vreemde handelwijze van de gemeente. Ze vragen de Bomenstichting te onderzoeken of er alternatieven mogelijk zijn. De gemeente zegt bovendien dat de populieren moeten wijken om een walnoot de ruimte te geven. Ter plaatse ziet de Bomenstichting twee grote, beeldbepalende populieren en een piepklein walnootje. De walnoot is weliswaar gezond, maar is zeker geen boom met een grote toekomst. Op twee meter hoogte splitst de stam in twee opgaande takken en de boom is volledig krom gegroeid vanwege de lichtconcurrentie met de populieren. Voor zo'n armetierig boompje haal je niet twee mooie, grote volwassen bomen weg.

In het verleden is het fietspad meermalen van een nieuwe asfaltlaag voorzien. Het hele fietspad is al bijna 15 centimeter dik. Aan de situatie voor de wortels is helemaal niets gedaan. Dan kun je er op wachten dat na verloop van tijd nieuwe scheuren in het asfalt ontstaan. Maar moeten de bomen hiervan de schuld krijgen? Wij vinden van niet. De gemeente had voor de opknabbeurt van het fietspad moeten nadenken over een structurele oplossing voor dit probleem.

Bunnik

Enige jaren geleden hebben bewoners in Bunnik fel geprotesteerd tegen plannen van de gemeente om bomen te kappen voor een nieuw riool. De bewoners schakelden de hulp van de Bomenstichting in. Onze gezamenlijke inspanningen hebben er toe geleid dat dat de bomen niet gekapt zijn. In deze wijk speelt nu een zelfde probleem. Rond een aantal basisscholen staat een laanbeplanting bestaande uit essen. De gemeente vindt dat de bomen slecht zijn en vervangen zouden moeten worden. Nu echter schakelt de gemeente ons in. Na onderzoek zijn ook wij van mening dat de meeste bomen vervangen moeten worden. Wij adviseren de gemeente Bunnik geseerd te kappen.

*foto links:
De gemeente wil de grote bomen links verwijderen met een tweeledig doel. Ter bescherming van het fietspad tegen opdrukken van het asfalt door de wortels en het meer ruimte geven van de notenboom op de voorgrond.*

*foto onder:
Het Rijstenborcherpark in Deventer werd in september van het vorig jaar door een windhoos getroffen. Een inzamelingsactie voor herstel van het park door de Deventer Bomenstichting bracht inmiddels ruim 170.000 gulden op.*

Deze plaatselijke groepering is samen met de Bomenstichting bezig bij het opgaan van de gemeente Diepenveen in de gemeente Deventer aandacht te vragen voor een goed boombeleid.

foto's: Edwin Koot

Uw mening gevraagd

De Bomenstichting is bezig met een grootschalig onderzoek naar de wijze waarop gemeenten bomen beschermen en behouden. We hebben inmiddels alle gemeenten gevraagd naar hun de beschermingsmogelijkheden en het beleid ten aanzien van bomen. We zijn echter ook benieuwd hoe u vindt dat de gemeente omgaat met bomen in uw woonplaats. Geeft uw gemeente bijvoorbeeld goede voorlichting over bomen? Publiceert men de kapaanvragen? Of merkt u dat de gemeente moeite doet om een boom te sparen bij een bouwplan? En wellicht heeft u suggesties hoe uw gemeente het bomenbeleid kan verbeteren.

Wij zijn zeer benieuwd naar uw mening. Stuur uw reactie naar 'Bomenstichting, Oudegracht 201 bis, 3511 NG Utrecht, ter attentie van Edwin Koot'. Bij voorbaat dank voor uw medewerking.

Inge Nijhof, keramisch beeldhouwer

Geen boom, geen mens, maar een boommens

Aart de Veer

Inge Nijhof (1953) is keramisch beeldhouwer. Ze maakt van klei grote, figuratieve beelden die soms geglaazuurd of gelakt worden. Het thema boom komt regelmatig terug in haar monumentale werk.

Als je de straat in Baarn waar Inge woont eenmaal gevonden hebt, zie je al gauw waar zij moet wonen. Geen keurig aangeharkt voortuintje maar een 'wilde' tuin met dicht geboomte van berk, lijsterbes en taxus, en enkele kleine keramische

voorwerpen tussen de vaste planten.

Inge heeft haar benedenverdieping geheel aan de kunst gewijd: vóór een zitruimte met langs de wand planken met kant-en-klare keramiek en een klein kunstbibliotheekje, achter een atelier dat tevens als lesruimte dient, in de tuin diverse grotere beelden, en helemaal achterin ruimtes waar grote zakken klei staan en de oven zich bevindt. Hoog in de berk van haar achtertuin slingert de kamperfoelie.

Lange, levende wezens

Ze is geboren in Amsterdam, maar heeft een belangrijk deel van haar jeugd in Barchem, in de Achterhoek, doorgebracht, waar haar vader met een oom van haar een hotel dreef. "We woonden buiten, en verhuisden later naar een verbouwde boerderij. Bomen bepalen in belangrijke mate mijn beeld van die omgeving. Klimbomen, enorme rododendrons (waar ik in had willen wonen) en berken. Uit die laatste werd door mijn familie sap afge-

tapt dat als haarelixer werd gebruikt en zelfs werd gedronken. Je zag het sap met pulsen uit de stam komen in het rietje dat erin gestoken was, en dat boeide me erg. Bomen leven!"

Zo was een verbondenheid met bomen ontstaan, maar daarmee was ze nog geen keramiste. Inge Nijhof ging naar de Kunstacademie in Utrecht en al gauw bleek dat ze meer gevoel had voor ruimtelijk werken (plastic) dan voor schilderen. Ze ging zich toeleggen op keramiek, vrij van vorm, vaak groot en sterk figuratief. "Ik werk heel graag met klei; werken met grond noem ik dat. Ik meng en kneed deze met de hand en voeg soms kleurstoffen toe."

De parallel tussen een mens en een boom - beide lange, levende wezens - boeit haar en daagt haar uit om ze bij wijze van spreken keramisch te versmelten. Inge houdt van de ruwe, gestructureerde bast, die ze goed kan gebruiken als aanduiding van kleding.

Op de vraag of ze de boom mensen in één keer kan bakken schieten we in de lach. "Nee", zegt Inge, "ik maak ze in delen die ik afzonderlijk bak, in mijn oven op 1050°. Later verkit ik de

delen. Met verf is een eventueel zichtbare naad weg te werken".

Weinig mannen op cursus

De natuur speelt ook een rol in de vrije tijd van Inge. Ze wandelt veel met haar hond Jimmy in het bos of het Kantonspark in Baarn. Daar bezoekt ze altijd even de 'Boksboom', een Sequoia die zijn naam ontleent aan de prachtige zachte bast. Van de Nederlandse landschappen spreekt het rivierengebied haar het meest aan. "Mijn favoriete vakantie land is Portugal. Het leven is er nog zo 'ouderwets rustig' en er is nog zo veel ongerepte natuur. In mijn dagelijkse leven probeer ik zo milieubewust mogelijk te zijn." Dit onderstreept ze door haar activiteiten voor Greenpeace. Inge Nijhof leeft van de kunst. Niet alleen uit verkoop van keramiek, maar ook van haar lessen die ze thuis geeft, overdag en 's avonds. "Het zou wel leuk zijn als daaraan ook eens wat meer mannen deelnamen!"

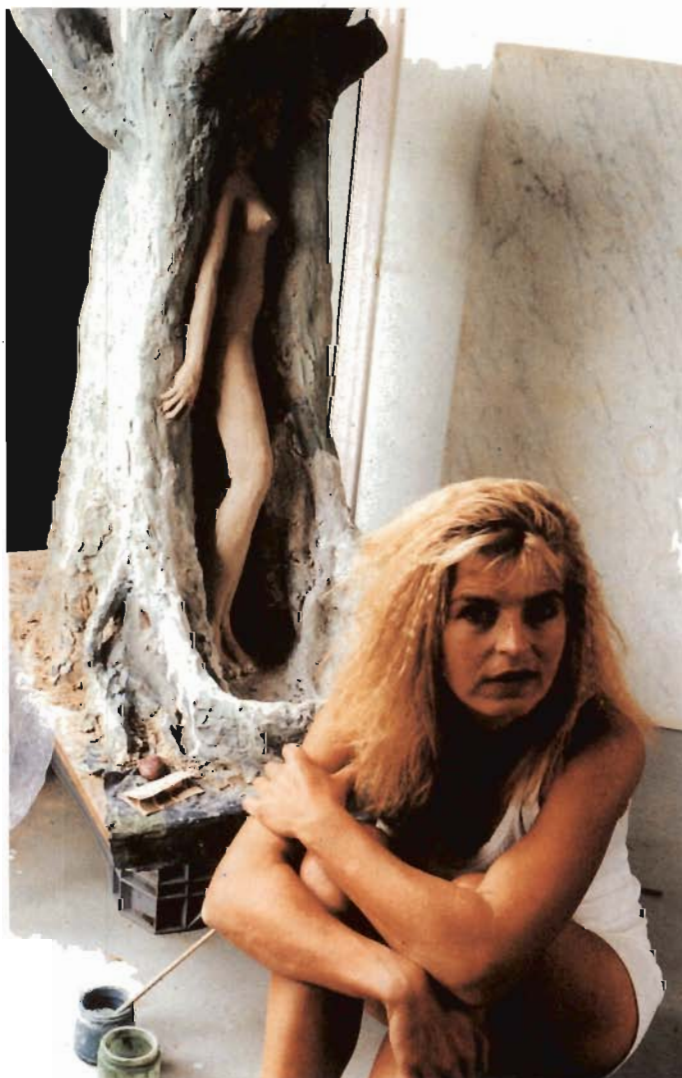

Exposities

Wie het werk van Inge Nijhof wil bekijken, kan terecht op een van onderstaande exposities. Daar zijn uiteraard niet alleen keramische boomvormen. Andere onderwerpen van Inge zijn o.a. diverse menselijke figuren (waaronder mooie kinderkopjes), vogels, schelpen, opengewerkte vissenschalen en tulpvazen.

Exposities dit jaar:

- 1 t/m 22 mei, Galerie Atelier 408, Herengracht 408, Amsterdam
- 31 juli t/m 5 september, De Pruiengaard, Middelweg Oost 30, Wijk bij Duurstede
- september, Baarn, atelierroute opvraagbaar bij de VVV.
- permanent, galerie De Voetboog, Voetboogsteeg Amsterdam

linkerpagina

boven: Schorsmeisje (detail)
 onder: Paar met kind

deze pagina:

boven: Vissenvrouw
 onder: Inge Nijhof, met op de achtergrond het beeld 'Boomvrouw' (geheel keramisch!)

“Je kunt beter een schuur verplaatsen dan een boom”

Oude tiendschuur maakt plaats voor het voortbestaan van een monumentale beuk

Frank Moens

Het kan niet missen. Als je door Vessem rijdt, zie je langs de doorgaande weg een prachtige, ongeveer 150 jaar oude beuk pal naast een vervallen houten schuur staan. Dit beeld zal echter binnenkort gaan veranderen.

Op het eerste gezicht vraag je je af waarom de restanten van de schuur er nog staan. Er is weinig van over. Slechts enkele spanten laten de vorm van het vroegere dak zien en de wanden zijn gedeeltelijk ingezakt. Het betreft echter de restanten van een tiendschuur, gebouwd in 1763. Vroeger moest als een soort belasting een tiende deel van de oogst worden afgestaan aan de grondeigenaar of de kerk. Het tiende deel werd opgeslagen in een tiendschuur, waarvan er nog slechts enkele bewaard zijn gebleven. Het Brabants Monumentenfonds heeft de schuur op de monumentenlijst geplaatst. Toen dit bekend werd, doorkruiste dit de plannen van de voormalige eigenaar voor nieuwbouw op het terreintje en kwam het perceel grond in beheer bij de aangrenzende Jacobushoeve. Het Fonds besloot de schuur te herbouwen in de oude stijl. Men stond echter voor het probleem dat de beuk het herstel van de schuur in de weg zou staan. Bij de eerste plannen was er nog sprake van dat de boom ten offer zou vallen aan het behoud van onze cultuur-

geschiedenis. Eigenlijk zaten de betrokkenen daar wel mee. Door een boomverzorger werd vastgesteld dat de beuk in topconditie verkeerde en men heeft toen besloten de boom te sparen en de schuur twaalf meter verder weer op te bouwen. Nog dit jaar zal het werk worden gerealiseerd en zal de beuk in volle glorie de entree van de Jacobushoeve markeren.

De Jacobushoeve, een rustpunt in de Brabantse Kempen

Tien jaar geleden ontstond tijdens een pelgrimstocht van Vessem naar Santiago de

Compostela in Noord-Spanje het idee van wat later de Jacobushoeve werd. Broeder Fons, aangesloten bij de congregatie van de Broeders van Dongen, wilde een plek creëren in Vessem waar mensen op een ongedwongen wijze met elkaar in contact kunnen komen.

Twee jaar later was zijn idee gerealiseerd in een voormalige boerderij aan de rand van het dorp. In de jaren daarna zijn de activiteiten toegenomen en nu zijn er in de gebouwen een kringloopcentrum, een wereldwinkel, een bibliotheek, een bakkerijtje en een restaurantje gevestigd. Eind juli wordt er een splinternieuw stiltecentrum aan toegevoegd.

Zo'n honderd vrijwilligers zijn bij toerbeurt aan het werk om alle zaken draaiende te houden. “De belangstelling voor het centrum neemt jaarlijks toe”, vertelt Fons. “Naar schatting kwamen hier vorig jaar zo'n dertigduizend mensen. Daaronder ook veel pelgrims die te voet of per fiets de lange tocht naar Spanje maken. Er zijn er ook die in Vessem beginnen. Ze kunnen de nacht voor hun vertrek hier doorbrengen en door de mensen van de hoeve wordt hen 's ochtends uitgeleide gedaan.”

Beuk krijgt nog meer waardering

Vlak voor koffietijd neem ik voor het gesprek met Fons van der Laan plaats aan een lange tafel, waar al snel enkele medewerkers van het centrum bij komen zitten. “Als die beuk eens kon praten ...”, zegt broeder Fons. Hij krijgt direct bijval van een van de anderen. “Bijvoorbeeld het verhaal van '38, toen de soldaten tijdens de mobilisatie ingekwartierd waren in de boerderij. Ze moesten de brug over de Kleine Beerze bewaken, enkele meters verderop. Uit verveling maakten ze er een spel van te proberen dwars door de kruin van de boom te schieten. De wirwar van takken voorkwam dit steeds en er zal dus menig kogeltje in het hout te vinden zijn. De brug hadden de soldaten met springstof ondermijnd. Maar toen met de inval van de Duitsers in '40 de opdracht kwam de brug op te blazen, bleek er slechts zand in de staven te zitten. Men vermoedde nog steeds dat sabotage de oorzaak was, want ook de lont weigerde meermalen.

Wanneer de schuur herbouwd is, krijgt de beuk de volledige ruimte en hij vormt dan een prachtige markering voor de entree van de hoeve. “Eerst was er nog het plan de inrit naar de hoeve te verplaatsen naar waar de schuur nu staat, maar”, vertelt Fons, “daarvan is toch afgezien. Het zou fataal voor de boom zijn. Nu is ervoor gekozen de beuk al het goede te geven wat hij nodig heeft voor een zo lang mogelijk leven”. Concreet komt het erop neer dat hij met rust wordt gelaten en de grond ongemoeid blijft.

Fons van der Laan is uitermate tevreden over de gang van zaken en ook over de bereidwilligheid van het Monumentenfonds.

De beuk bij de Tiendschuur is waarschijnlijk ter plekke uit een zaadje opgekomen en uitgegroeid tot een magnifieke boom.

De schuur ernaast valt onder monumentenzorg en zal binnenkort - twaalf meter verschoven - worden gereconstrueerd.

Foto: Frank Moens

Boomrecht

Een neringdoende uit Manhattan in New York heeft voor zijn winkel een boom omhelsd en gezoend. Dat las ik in mijn ochtendblad. Het was een klein berichtje, maar het had blijkbaar genoeg nieuwswaarde om wereldkundig te maken. Ik keek er niet van op, want steeds meer mensen knuffelen met bomen. Daar hoeft je geen boom-sjamaan of prinses voor te zijn. Doch bij deze man lag het anders. Voor zijn delicatessenzaak ketende hij jarenlang zijn fiets met een kettingslot aan de bewuste boom vast. Daardoor was de boom beschadigd en dat was heel dom van die man. Een oplettende parkwachter constateerde de beschadiging en had een boete van duizend dollar in het vooruitzicht gesteld, want ook in New York mag je geen bomen beschadigen. Daar ging de winkelier zijn winst. Hij dacht dat er wel wat te ritdelen viel door zijn spijt te betonen. Hij gaf de boom een stevige knuffel en een dikke zoen. Doch de burgemeester van New York nam geen genoegen met het zoenoffer, zo meldde het bericht. Een rechter moest recht spreken.

Het zou mooi zijn als die rechtspraak onder de beschadigde boom zou plaatsvinden. Zo ging het ook in de oudheid. Er waren geen indrukwekkende rechtbanken. Wel imposante bomen, waaronder over allerlei zaken recht werd gesproken. Meestal gebeurde dat onder een monumentale eik. Onze voorouders leefden dicht bij de natuur dan wij. Ze hadden een enorm respect voor bomen. Je kon beter een moord plegen dan de hand aan een boom slaan. Want wee degenen die een boom opzettelijk hadden beschadigd of omgehakt. Zij werden hard aangepakt en als boom-misdadigers veroordeeld. De straffen waren niet mis. Was een boom beschadigd door de schors er af te halen, dan werden de ingewanden van de dader net zo lang uit zijn lichaam getrokken tot de lengte daarvan gelijk was aan die van de beschadigde schors. En wie zich had bezon-

digd aan het kappen van de kruin uit een boom, diens hoofd werd afgehakt. Een lik-op-stukbeleid. De schrik zat er goed in. Men keek wel uit om zich ooit weer aan een boom te vergrijpen. Het vonnis werd meestal onder de geslachtofferde boom voltrokken. Dat waren nog eens mooie tijden voor bomen. Ze konden beschermd uitgroeien tot eeuwenoude monumenten. Kom daar vandaag-de-dag eens om. Bomen krijgen nauwelijks de kans om oud te worden. Kleine boompjes zijn nog wel te pruimen, maar groeien ze uit dan staan ze in de weg.

Sinds kort ben ik interim-ambenaar bij een gemeente en zitten ook 'kapverordeningen' in mijn takenpakket, in de wandelgangen 'kapvergunningen' genoemd. Dat betekent dat ik onder anderen adviezen geef aan Burgemeester en Wethouders of een kapvergunning verieënd dient te worden of niet. De afhandeling van 'kapaanvragen' is voor mij een dualistische bezigheid. Want je kapt niet zo maar bomen om, is mijn stellige overtuiging, maar ik blij in de praktijk wel genuanceerder te zijn.

Ik spreek wel het doodvonnis uit over een conifeer die moet wijken voor de uitbouw van een keuken en ik pleit voor het behoud van een paar kolossale beuken die in de weg staan bij het uitbreidingsplan van een zorgcomplex, alsof mijn eigen leven op het spel staat. Ze moeten het gebouw maar opschuiven, vind ik. Ik weiger de kap van een berk in een villatuin en een vergelijkbaar exemplaar in een piepkleine achtertuin mag wel om. Spreek ik recht zonder aanzien des booms? Bezondig ik me aan discriminatie? Praat ik recht wat krom is? Regelmatig kom ik in gewetensnood. Want wie is nou de boom-misdadiger? Wiens ingewanden moeten worden uitgerukt of wiens hoofd moet worden afgehakt? Die van de aanvrager, van de bomenzager of die van mij? Want helaas gaan er meer vergunningen dan weigeringen de deur uit. Daar kan ik echt over tobben.

Ik hou er niet van om met problemen rond te blijven lopen, dus ben ik naar de boom gegaan die moest wijken, om het uit te praten. Want de probleemgevallen zijn bomen die in de weg staan. Ik heb de boom eerst beschroomd aangeraakt; misschien was hij niet gediend van mijn intimiteiten. Hij liet het zich aanleunen en toen waagde ik het om hem te omhelzen. Met verstikte stem fluisterde ik dat de bijl al aan zijn wortels ligt. De boom zweeg. Hij was geen prater. Dit werd een moeizaam gesprek. Ik zuchtte. Hoe kon ik het hem duidelijk maken? Ik stond in tweestrijd. "Je wordt omgezaagd", hakte ik de knoop door. "Waarom?", meende ik uit het geritsel van zijn bladeren op te vangen. "Omdat je in de weg staat", zei ik recht op de boom af. Ik wachtte even zodat hij de slag kon verwerken en vroeg toen therapeutisch: "Hoe sta je daar nu zelf tegenover?" "Daar heb ik nooit bij stilgestaan", zei de boom oprecht.

Roelie de Weerd

COLOU MN

Strijd voor het behoud van platanen in Antwerpen

Maartje Nelemans

Amerikalei in Antwerpen vanuit het oosten gefotografeerd.

foto: Veronica van Amerongen

Dat bomen moeten wijken voor ambitieuze plannen van gemeentebesturen komt niet alleen in Nederland voor. Vlak over de grens in Antwerpen bestaan vergevorderde plannen om zo'n kleine 900 platanen te kappen. Het gaat hier om de groene long rond het oude centrum van Antwerpen, een laan van platanen, vier rijen dik. Voor de insiders met de volgende namen: Italiëlei, Frankrijklei, Britselei en Amerikalei. Veronica van Amerongen, onafhankelijk boomverzorgster en beëdigd boomtaxateur in Nederland, kwam via persoonlijke contacten achter deze plannen en heeft zich het lot van deze bomen aangetrokken. Uit contacten met haar vakgenoten in Antwerpen bleek dat een Belgische boomverzorgster niet kritisch kan optreden, omdat hij anders geen werk meer krijgt. Ze vindt de plannen schandalig en heeft daarom een vlammend protest aangetekend bij het gemeentebestuur.

Wat ook hier helaas weer blijkt, is dat de Schepen voor het Leefmilieu (vergelijkbaar met onze wethouder) een dergelijke ingrijpende beslissing genomen heeft op basis van onjuiste en zeker onvolledige informatie.

Waar gaat het nu precies om. Iedereen die wel eens met de auto Antwerpen binnen is gereden, weet dat je dat via een zeer drukke verkeersweg moet. Vervelend om te rijden, maar als troost staan er aan weerszijden twee rijen mooie grote bomen. In totaal staan er zo'n 900 platanen, in leeftijd variërend van halfwas volwassen tot zeer

oud (meer dan 100 jaar), in omtrek van 100 cm tot circa 300 cm en in hoogte van 10 tot 25 meter. De Schepen heeft nu geconstateerd dat vele bomen ziek en zwaar beschadigd zijn (zelfs 'terminaal'), en dat bomen scheef staan, zodat alleen al om redenen van verkeersveiligheid gekapt moet worden. Verder wil de gemeente de riolering vervangen, betere op- en uitstapplaatsen voor het openbaar vervoer, ondergrondse parkeerplaatsen, en in zijn algemeen het comfort en de veiligheid van fietsers en voetgangers verbeteren. Door een speciale werkgroep is een plan gemaakt om aan al deze wensen tegemoet te komen. In eerste instantie werd daarbij uitgegaan van het behoud van de vier rijen bomen, maar dat uitgangspunt werd al snel verlaten. Belangrijkste reden daarvoor was de toestand van een deel van de bomen, die door de betrokkenen als heel slecht werd aangeduid. Twee van de bomenrijen zouden hoe dan ook moeten verdwijnen. De discussie heeft zich daarna toegespitst op de vraag of het economisch verantwoord is een deel van de bomen te kappen, en de overgebleven bomen aan te vullen met nieuwe bomen, of om in zijn geheel maar alles te kappen, en in een keer opnieuw te beginnen met jonge bomen. De Schepen neigt naar het grootste deel kappen.

Twee dingen zijn heel opvallend in deze discussie. Ten eerste, dat enkele belangrijke aspecten van de bestaande laan in de discussie helemaal geen rol gespeeld hebben tot nu toe, namelijk de groene longfunctie, die de bomen in het stedelijk milieu hebben, de recreatieve functie en de economische waarde die de bomen nu vertegenwoordigen.

Bomen zijn absolute stofvangers: ze filteren stof-, rook- en roetdeeltjes uit de lucht. De hoeveelheid

fijn stof die een volwassen boom wegvangt, is meer dan evenredig aan zijn leeftijd. Het bladoppervlak van een 100-jarige vrijstaande boom is te vergelijken met circa 1000 jonge bomen, en een loofboom van een dergelijke ouderdom neemt in een grote stad ongeveer 1.1 registerton stof op (en dat opnieuw na iedere regenbui). In Nederland is overigens fijn stof een toenemend groot milieuprobleem.

De recreatieve functie spreekt voor zich; een vol-groeide bomenlaan is oneindig veel aantrekkelijker dan een laan met jonge boompjes, die ook veel gevoeliger voor vandalisme zijn. En een volwassen bomenlaan maakt het mogelijk om ook midden in een drukke stad de verschillende seizoenen te beleven, vogels te bekijken en te beluisteren, en om in de zomer van de schaduw te genieten.

De bomen vertegenwoordigen een niet te verwaarlozen economisch kapitaal. De vervangingswaarde van de jongere bomen bedraagt, samen met de berekende waarde van de oudere bomen, ruim 140 miljoen Belgische franken, ofwel ruim 3.5 miljoen Euro.

Een tweede, en toch wel zeer schokkende constatering is, dat het feitelijk onjuist blijkt te zijn dat de bomen ziek en gevaarlijk zouden zijn, op enkele bomen na. Twee onafhankelijke boomchirurgen en beëdigde boomtaxateurs (waaronder Veronica van Amerongen) hebben geconstateerd

dat alle bomen op de Leien in een redelijke tot goede conditie verkeren! Als voorbeeld de scheefheid van de platanen, die een reden tot kappen zou vormen: langs de drukke Ceintuurbaan in Amsterdam staan ongeveer 80 jaar oude scheve platanen, waarbij trekproeven hebben bewezen, dat er met de standvastigheid van de bomen niets aan de hand is.

De plataan is een stadsboom bij uitstek. Hij is zeer goed bestand tegen luchtvervuiling en slechte groeiomstandigheden. Hij heeft zeer hard hout, dat slechts langzaam inrot. Waar de gemeente inrottingsverschijnselen noemt, blijkt dit oppervlakkige stamwonden te betreffen, die slechts enkele millimeters zijn ingerot. Ook het kandala-beren, dat vroeger bij de zeer oude bomen heeft plaatsgevonden, is niet schadelijk voor de bomen.

Wat leert ons dit alles. Allereerst natuurlijk dat aan een besluit tot het kappen van bomen altijd een terdege deskundig advies hoort te liggen, maar dat blijkt helaas niet altijd het geval. Ten tweede dat het belangrijk is een gemeente die een dergelijk ingrijpend plan presenteert, kritisch te benaderen, hoewel zij ongetwijfeld de beste bedoelingen voor de bevolking (en de besteding van de belastinggelden) voor ogen zal hebben. Tot slot dat te hopen is dat met het oog op een verenigd Europa de Nederlandse ervaring en deskundigheid vaker voor het behoud van bomen in heel Europa wordt ingezet.

Iepenwacht in noordelijke provincies aan de slag

San van der Molen

Na een voorbereidingsperiode van ongeveer een jaar, waarin een goede werkmethode werd ontwikkeld, is dit voorjaar de iepenwacht daadwerkelijk aan de slag gegaan. Een eerste taak is het inventariseren van iepen, want veel beheerders weten niet precies hoeveel iepen ze hebben en waar ze staan. Ongetwijfeld zal het opruimen van zieke iepen kort daarop beginnen. In Groningen en Friesland zijn met vele gemeenten basis-abonnementen afgesloten. In Noord-Holland, de andere iepenwachtprovincie, werden in april de eerste iepenwachtbonnees verwelkomd. In het Groningse Westerkwartier kan een aaneengesloten "iepenwachtgebied" worden bereikt. De gemeenten in dit gebied zijn unaniem voor deelname aan de iepenwacht, maar het afsluiten van abonnementen maakt men afhankelijk van Staatsbosbeheer, die tot nog toe op haar terreinen de zieke iepen liet staan. De iepenwacht is in gesprek met Staatsbosbeheer.

Dit voorbeeld geeft al aan dat de voorafgaande fase van plannen maken en steun verwerven nog niet is afgesloten. Vooral financiële steun wordt nog gezocht; er is een mailing voor potentiële sponsors gemaakt, verschillende subsidiemogelijkheden worden nog onderzocht. De provincie Friesland zegde al een subsidie toe ter ondersteuning van PR en communicatie voor de iepenwacht.

Om de benodigde inhaalslag in het iepenbeheer mogelijk te maken worden waar mogelijk ook vrijwilligers ingezet. In Amsterdam heeft men hiermee in het verleden goede ervaringen opgedaan.

Het werven, trainen en begeleiden van vrijwilligers wordt door het in de iepenwacht vertegenwoordigde instelling van Provinciaal Landschapsbeheer gedaan. De aanpak is niet overall hetzelfde: in Friesland en Noord-Holland wil men in principe vrijwilligers inzetten voor het inventariseren van iepen en het controleren op ziekte. Daar hoort dan ook een training- en begeleiding bij; de voorbereidingen zijn nu (april '99) in volle gang. In Groningen is het nog rustig op dit front: men wil daar vooral voor het rooien van bosjes (zeer vatbare) veldiepen vrijwilligers inzetten. Een activiteit die in de tweede helft van het jaar gaat plaatshebben.

Handleiding Goed iepenbeheer

Iepenwacht-abonnees ontvangen bij hun abonnement de handleiding Goed Iepenbeheer. Dit boekje, een uitgave van het IepenBeraad, geeft informatie over het bestrijden van de iepenziekte en over de maatregelen die beheerders kunnen nemen om de schade te beperken. Goed Iepenbeheer kunt u bestellen door f 31,50 (particulieren) of f 56,50 (bedrijven en overheden) over te maken op postbankrekening 2108755 van de Bomenstichting onder vermelding van de titel. U kunt ook gebruikmaken van de bon elders in dit nummer.

Handleiding
Goed Iepen **nieuw**

Grote bomen in kleine kleine bomen in g

Douwe van der Heij

Dat aardige artikel in het vorige Bomennieuws van Roelie de Weerd over Romke van de Kaa nodigt uit tot een vervolg. Datgene wat Van de Kaa over bomen zegt is zo interessant, dat we er, zeker in een blad als Bomennieuws, nog iets aan mogen toevoegen.

Elke tuin moet een boom hebben vindt Romke, ook een kleine tuin. Daarin heeft hij natuurlijk groot gelijk! Een fruitboom is, vindt Romke, een goede keus. Dat is ook zo. Toch worden ze niet veel geplant. Waarom eigenlijk niet? Lees dat artikel nog eens als u een boom nodig heeft voor uw tuin. Zowel in een kleine als in een grote tuin kan een fruitboom een heel goede keus zijn.

Grote bomen in kleine tuinen.

In kleine tuinen staan vaak bomen die te groot zijn, of die te groot zullen worden voor de ruimte die er voor beschikbaar is. Dat geeft dan problemen voor jezelf, of wat vervelender is, voor je burens. De boom is te hoog en te breed, hangt over heggen en schuttingen en neemt licht en zon weg. Van zulke bomen zijn al snel meer nadelen dan voordelen te noemen. Er wordt dan ook, al dan niet met kapvergunning, volop gezaagd in die kleine tuinen. Na 10 of 15 jaar verdwijnt de berk, de iep, de wilg, de populier, de els, de den, de lariks en nog veel meer van die bomen die geen boom mogen worden.

Allemaal verkeerde bomen geplant? Dom, niet de goede tuinboeken gelezen? Heeft weer iemand zich in het tuincentrum laten verleiden door dat mooie jonge boompje, zoals in het asiel door dat lieve hondje? Heeft men niet bedacht dat de jonge aankoop leeft en dus groeit? Nee!

Het is eigenlijk helemaal niet zo erg dat een 'verkeerde' boom is geplant. Natuurlijk, het is mooi wanneer een boom tot volle wasdom kan groeien. Maar dat is niet realistisch in kleine tuinen. Daarom hoeft een 'verkeerde' keuze nog niet erg te zijn, gekker nog, in bepaalde opzichten is het eigenlijk wel goed. Dit behoeft een verklaring. De praktijk leert dat niet ieder zijn, achteraf gezien, ongewenste boom op hetzelfde moment omzaagt. Gelukkig maar, want daardoor zou er in bijvoorbeeld een rij tuinen van eengezinswoningen, allemaal uit hetzelfde bouwjaar, kaalkap ontstaan. Neen, dat gebeurt niet. In zulke tuinen staan altijd wel bomen. Bomen die misschien wel als te groot worden ervaren, maar ze staan er (nog). Veel van die bomen zullen wellicht eens worden gerooid, maar nooit allemaal en nooit allemaal tegelijkertijd. Zolang ze er staan geven ze, in al die verschillende tuintjes, een fraai aan-

zien en versterken ze de woon- en leefomgeving. En als er dan zo nu en dan een boom verdwijnt, blijven er nog steeds van die te grote bomen over. En op de plek van de verdwenen boom wordt zelfs vaak weer een 'verkeerde' boom neergezet. Die tuinboeken worden wel gekocht, maar het blijft kennelijk moeilijk er een boom uit te planten. Ach, uit een kookboek kan je ook niet zomaar eten. In zulke verkeerde bomentuinen ontstaat daardoor een gevarieerd beeld met bomen van verschillende leeftijden en grootte. Best mooi eigenlijk.

Kijk maar eens naar al die kleine tuinen waar 50 jaar geleden 'te grote' bomen zijn geplant. We kennen allen wel van die tuinen, zowel voor- als achtertuinen, met prachtige kastanjes, berken, eiken, platanen. Veelal sieraden voor de omgeving. Van zulke oude bomen wordt dan de hinder vaak wel geaccepteerd, omdat ze zo beeldbepalend zijn geworden. Ze staan er dan voor dit moment en voor komende generaties, om ervan te genieten. Probeer van de hierboven geschetste tuinen een beeld te krijgen in uw herinnering of kijk gewoon eens rond in uw omgeving. Probeer u nu ook voor te stellen hoe dat beeld zou zijn geweest wanneer daar zoveel jaren geleden, wel de meest geschikte, dus wellicht kleine, bomen of struiken geplant zouden zijn. Zo'n omgeving en zulke tuinen zouden zeker niet zo mooi geweest zijn als ze nu zijn.

Het planten van grote bomen in kleine tuinen is niet zo verkeerd. Het planten van kleine bomen in grote tuinen, dat is pas verkeerd!

Kleine bomen in grote tuinen.

Romke van de Kaa ergert zich aan op stam geënte dingen, je krijgt dan een pleeborstel zegt hij. Ja, nou en of, geen gezicht. Waarom de laatste jaren toch zoveel 'pleeborsteltuinen'? Waarom zoveel van die misbaksels, ook in grote tuinen notabene. Ik veronderstel dat men ze mooi vindt, of denkt dat ze mooi zullen worden. Ongetwijfeld speelt ook bij deze keuze de onbekendheid met hoe ze zich uiteindelijk zullen ontwikkelen een grote rol. En niet te vergeten het grote aanbod van dat spul.

Natuurlijk heb ik er niets op tegen dat men tal van bolboompjes mooi vindt en dus ook plant. Wel vind ik het jammer dat deze dingen zo vaak op compleet verkeerde plekken worden neergezet. In een kleine tuin worden ze vaak veel te breed, breder soms dan de hele tuin. Dan heb je pas echt een probleem, want behalve dat je er niet meer omheen kunt, kan je er ook niet meer onder door. Hakken, snoeien en zagen worden dan de remedie.

In een grote tuin kan je nog wel om zo'n boom

tuinen, grote tuinen

heenkomen. Er onderdoor gaat ook dan niet meer, maar dat is in dat geval niet zo erg. Het echte probleem met die bollen in grote tuinen zit in het feit dat ze daar de plaats innemen van een grote boom.

Op de plek van een dergelijk boompje had een boom met veel meer potentie, van veel meer allure en veel meer geëigend voor een grote ruimte geplant kunnen worden. Dat zijn missers. Missers voor nu, voor de korte termijn, maar dat zijn nadrukkelijk gemiste kansen voor komende generaties. Als wij nu geen grootgroeiende bomen planten op de, steeds schaarser wordende, daarvoor geschikte plekken, zullen monumentale bomen op den duur nauwelijks meer voorkomen. Wie kent niet een kantorengedebied waar het in de tuinen en op de parkeerterreinen wemelt van de namaakbomen. Veelal op plekken waar ruimte genoeg is om een echte boom te planten.

Wie kent geen stads- of dorpsplein waarop grote aantallen bolboompjes elkaar verdringen. Dit geldt trouwens niet alleen voor bol- en leivormen, maar helaas voor kleine bomen in het algemeen. Jammer van de ruimte, zonde van het geld. In zulke situaties was het planten van één of enkele grootgroeiers vaak veel beter geweest, want dat was een belangrijke investering in de toekomst. Vast en zeker was het bovendien veel goedkoper geweest.

De keus voor deze beplantingen wordt vaak gemaakt door 'groene' mensen, door tuinarchitecten en hoveniers. Waarom kiezen zij voor namaak? Misschien wil een van hen dit eens uitleggen.

Dus, niets tegen pleeborstels, maar dan wel op de plee en niet op de plek van een boom.

Als het dan toch verkeerd gaat, kan er beter een grote boom in een kleine tuin staan, dan een te kleine in een grote tuin.

De juiste boom op de juiste plek

Veel beter is het natuurlijk om de juiste boom op de juiste plek te planten.

Dat hoeft niet zo moeilijk te zijn. Tuinboeken, tuincentra, boomkwekers, je wordt overal wijzer van. Maar het beste en veruit voordeligste advies kunnen je eigen ogen je geven, geef ze eens de kost. Kijk in tuinen en plantsoenen voordat je een boom gaat kopen. Kijk welke boom jij mooi vindt en waarvan je denkt dat het iets is voor jouw tuin. Kijk dan niet bij je burens welke boom zij zojuist voor hun nieuwbouwtuin bij het tuincentrum hebben aangeschaft, want zo kom je er niet achter hoe die boom er over 20 jaar uitziet. 't Zal voor die burens waarschijnlijk ook een verrassing worden. Kijk daarom in oudere tuinen en in oudere plantsoenen. Besluit niet overhaast, wacht liever een jaartje. Dat geeft je de gelegenheid om gedu-

foto: Aart de Veer

rende alle seizoenen je boom te bezien. Dat zal teleurstellingen voorkomen, kost niets en is nog leuk bovendien. Als je de naam van de betreffende boom niet kent, kun je daar altijd wel achter komen door er de eigenaar, de gemeente of een andere deskundige naar te vragen. Pak nu nog eens dat tuinboek en zoek hierin jouw uitverkoren boom op. Nu weet je er alles van, daar hoeft je echt geen dendroloog voor te zijn.

Samenvatting

Een boom die in feite te groot wordt voor de tuin waar hij in staat is niet dramatisch. De kans dat een boom voortijdig wordt gekapt is wel groter, maar al die jaren heeft men er toch van kunnen genieten.

Heeft men een grote tuin dan laat men een kans liggen als er niet voor soorten wordt gekozen die tot grote exemplaren kunnen uitgroeien.

Alderlei vormbomen zijn op zich prachtig en goed toepasbaar, maar ze nemen net zo goed de ruimte van een boom in. Alleen de forse kroon ontbreekt en ze vragen nogal wat onderhoud.

De Bomenstichting adviseert dat mensen zich goed oriënteren voordat ze een boom kopen. Kijk in de omgeving hoe volwassen exemplaren er uitzien en beslis dan pas over de aanschaf. Maak geen keuze op basis van alleen boeken.

groenbeheer inzichtelijk in beeld

Voor efficiënt groenbeheer van landelijke en stedelijke gebieden is inzicht in aantallen, kosten en verzorgmethoden vereist. Ondanks de complexiteit en veelheid aan gegevens maakt **MB-Beheer** het groen- en landschapsbeheer voor iedereen tot een eenvoudige zaak. **MB-Beheer** beschikt over een uitgebreide functionaliteit, werkt razendsnel en is zeer gebruiksvriendelijk. Gegevens kunnen rechtstreeks worden gekoppeld aan tekensystemen als AutoCad en MicroStation. Het bijhouden van inventarisatiegegevens gaat daarmee nog sneller. Tevens vervaardigt u in een handomdraai thematische kaarten. Uiteraard is koppeling met RAW-programmatuur mogelijk.

Ervaar het gemak en de doeltreffendheid van **MB-Beheer**, maak een afspraak voor een demonstratie!

MB-Beheer

Bakker & Spees
Prinsengracht 76, 1015 DX Amsterdam
Tel.: 020 638 1489 fax: 020 638 4302
<http://www.xs4all.nl/~bakspe>

BTL BOOMVERZORGING

Bij BTL is alles in één hand:

- snoeien met hoogwerker en klimtechniek
- planten en verplanten
- groeiplaatsverbetering

Onderzoek - Advies - Uitvoering

BTL Uitvoering Hoofdkantoor. Rijksweg 11, 5076 ZG Haaren. Telefoon (0411) 62 20 36. Telefax (0411) 62 26 49.

BTL Uitvoering
Groenvoorzieningen

Regio-indeling

Noord-Oost Nederland
Emmen
Ulrum

Midden-West Nederland
Bruinisse
Maarsse

Brabant en Gelderland
Haaren
Oss
Roosendaal
Veldhoven

Limburg
Roermond
Stein

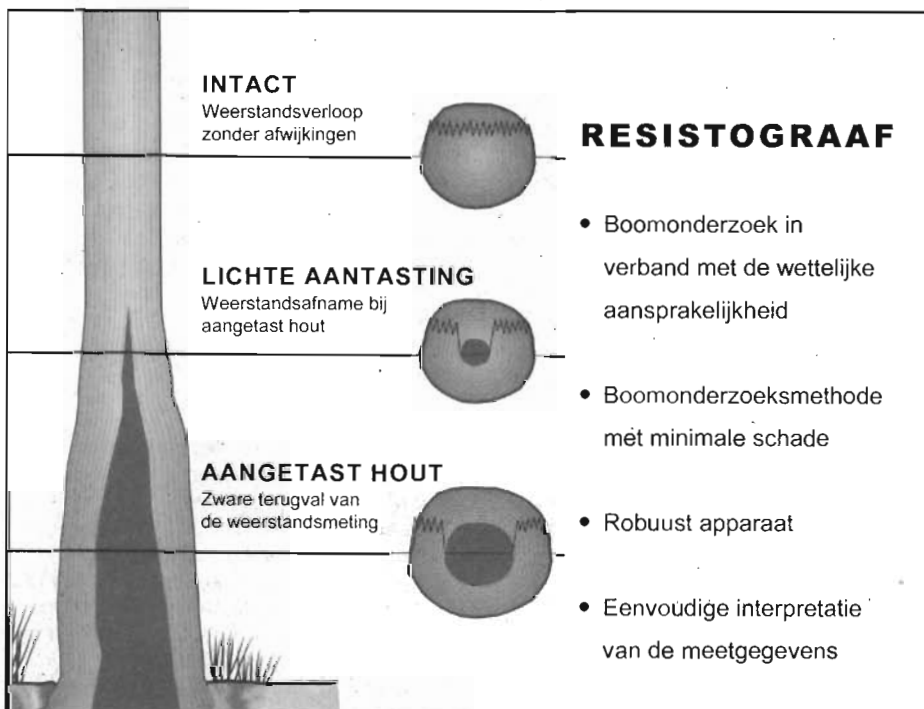
DE DROOM VAN ELKE BOOM

I.T.S. levert voor uw boom:

- Boomverzorgingsartikelen
- Boombeluchtingsystemen
- Antiwortelfolie
- Bodemverbetering/meststoffen
- Boomonderzoeksmethoden
- Boomroosters
- Bomengrond/bomenzand
- Kroonverankeringsmaterialen

Overige producten:

- Daktuinmaterialen
- Flowforms

I.T.S. - INTERNATIONAL TREE SERVICE

C.T.N. Civiele Techniek Nederland B.V.

Postbus 247
7240 AE Lochem

Aalsvoort 63
7241 MA Lochem

Tel. 0573 - 298700
Fax. 0573 - 257683

De pijp in en uit

Rob van Doesburg

Hooibroeken

Een natuurgebiedje, een biotoop in het klein. Zo zou je de circa vier hectare grote eendenkooi in het natuurgebied de Hooibroeken van Natuurmonumenten kunnen noemen. Dit 63 hectare grote gebied is in de 13e eeuw gevormd op een bodem van zeeklei. En dat zou je niet zeggen, want het is gelegen bij Oud-Heusden, midden in het noorden van Noord-Brabant, onder de Bergsche Maas.

De eendenkooi, we weten eigenlijk niet meer waar zo'n constructie voor dient, is een meertje met vier uitlopers. Het geheel is omheind door een rieten schutting. In het verleden hoorde een eendenkooi bij een boerderij, een landgoed of een kasteel. De kooi in de Hooibroeken is naar alle waarschijnlijkheid aangelegd voor en door de paters van de abdij van Beerne. De monniken hadden voor hun dagelijks brood en beleg volk in dienst dat de akkers bewerkte en koeien hield, en kooikers: de beheerders van de eendenkooi. De kooikers zorgden ervoor dat er een gebraden eendenbout op het menu kon staan.

Voordat de eend in de pan kon verdwijnen, moest er wel één apart kunstje opgevoerd worden. Het vangen van de eenden en talingen is niet zo eenvoudig. De eendenkooi is kortweg gezegd een meer, waarin de eenden met tamme lokeenden worden gelokt, met vier uitlopers. Lange sleuven of sloten, die van vijf meter breed nauwer worden tot zo'n vijftig centimeter. De kooiker heeft een Nederlandse Kooikerhond: een echte rashond die in de loop der eeuwen voor de eendenvangst gefokt is. Dat hondje (één turf hoog) drijft de eenden door de steeds nauwer wordende sleuf en aan het eind sluit de kooiker de sleuf met een valk. En dan kan de eend de pan in. Dit vangen dient wel in alle rust te geschieden, want eenden zijn vrij schichtig. Daarom kom je eendenkooien in een beschutte omgeving tegen, verborgen in een bos van voornamelijk wilgen en elzen. Dat hout werd gebruikt om de eendenkooi te bouwen en te onderhouden. Men noemt het nog steeds 'geriefhout'. De kooiker gebruikt de wilgentenen om het riet (ook uit eigen eendenkooi) vast te zetten in de omheining.

Omdat het gebied rond de eendenkooi in de Hooibroeken er nog precies zo uitziet als zes eeuwen geleden komen er veel plant- en boomsoorten voor, die je niet elke dag tegenkomt. De hoge heren namen zelf van hun verre reizen naar

de oost of west ook nog wel eens een boom of boomzaad mee. U kunt in het gebied om de eendenkooi monumentale en oude eiken, knotssens, vederesdoorns en pimpernoot (in de volksmond 'klotenboom' genoemd) bewonderen. En zelfs de wilgen, al dan niet hol, hebben een monumentale status. Het is jammer dat je in dit natuurmonument, waar de stilte je 'overdondert' niet zomaar binnen kunt lopen. Maar tussen maart en juni kun je wel een afspraak maken met rondleider Frank Mandegers.

Beroep met aanzien

Het is zeker de moeite waard een kijkje te nemen in een landschappelijke structuur die zes eeuwen oud is. Was er in de Middeleeuwen de economische en culinaire noodzaak om eenden te vangen, tegenwoordig worden de eenden gevangen om ze te ringen en om wetenschappelijke doelen te dienen. We hebben er de uitdrukking 'de pijp uitgaan' aan overgehouden. Dat de horige die in dienst was bij de graaf of hertog van het kasteel in aanzien stond, blijkt wel uit de vele namen die nog steeds bestaan. Naast bekende namen als De Boer en Koeman, mensen die ook in dienst van de kasteelheer waren, kennen we Kooiman, Van der Kooi en Kooistra.

Bezoek

Voor een bezoek aan de eendenkooi kunt u contact opnemen met Frank Mandegers: (06) 542 95 181.

*boven:
Uit wilgentenen en riet is een belangrijk deel van de vangkooien geconstrueerd. Rechts op de foto is nog net het overdekte deel van een van de armen te zien*

Op het terrein zijn stokoude knotwilgen te vinden, soms hol of half uit elkaar gevallen.

Foto's: Luc Noordman

"Praktische advisering en maatwerk"

DLV Adviesgroep Groen nv

Uw partner voor advies in:

- Beheer- en inrichtingsplannen voor de landelijke en stedelijke buitenruimte, MER studies
- Onafhankelijk advies over ecologisch ontwerp en inrichting voor een duurzame leefomgeving in stad en land
- Technische, economische ondersteuning en ontwerp bij aanleg en onderhoud van buitensport accommodaties
- Begeleiding in omschakelingsprocessen naar natuurlijk en ecologisch beheer
- Bosbouwbeheerplannen en -uitvoering
- Ecologisch beheer Natuur en Milieu Educatievoorzieningen
- Ontwikkelen van didactisch materiaal over natuur en milieu
- Economische begeleiding en ondersteuning bij uw bedrijfsvoering
- Tuinieren en recreatief medegebruik
- Kleinschalig ecologisch groenadvies (tel. helpdesk 08.30-12.00 uur)
- Teeltbegeleiding natuurlijk tuinieren
- Niet-beroepsmatige landbouw
- Cursussen, Arbo, kwaliteitszorg en certificering
- Projectmanagement, detachering en management-ondersteuning

DLV Adviesgroep nv Groen

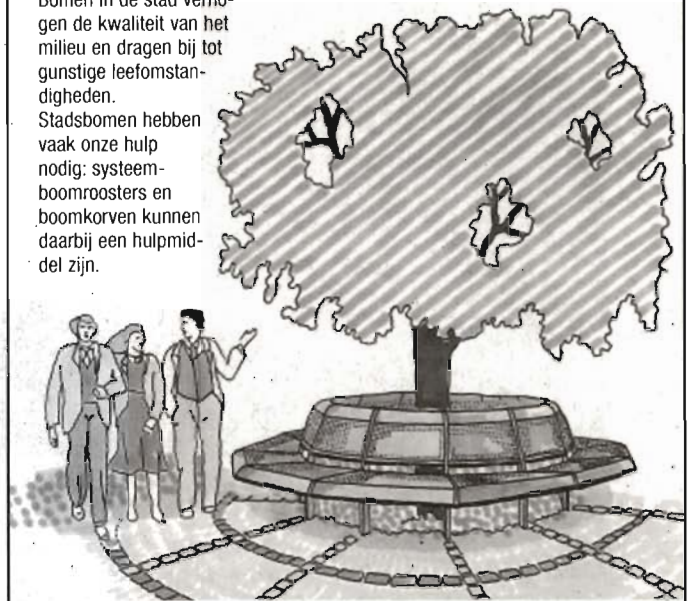

De Drieslag 25
8251 JZ Dronten
tel. 0321-38 00 07
fax. 0317-491449

Bomen, rustpunt van nature

Bomen in de stad verhogen de kwaliteit van het milieu en dragen bij tot gunstige leefomstandigheden.

Stadsbomen hebben vaak onze hulp nodig; systeem-boomroosters en boomkorven kunnen daarbij een hulpmiddel zijn.

Maar bomen kunnen ook dienstbaar zijn aan de mens: boombanken zijn daar een goed voorbeeld van. Deze banken maken van de boom een rustpunt van nature. Vraag onze uitgebreide brochure aan!

Inter Design

INTERNATIONAAL DESIGN VOOR STADS- EN LANDSCHAPSMEUBILAIR

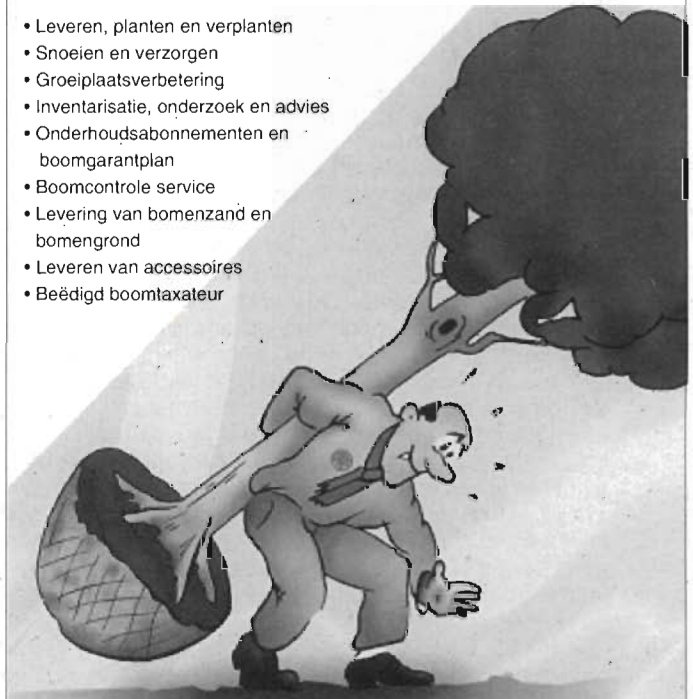
Postbus 217, 6800 AE Arnhem, Nederland.
Tel. 026-311 73 04. Fax 026-311 67 81.

NATIONALE BOMENBANK

Boomverplanting en verzorging

- Leveren, planten en verplanten
- Snoeien en verzorgen
- Groeiplaatsverbetering
- Inventarisatie, onderzoek en advies
- Onderhoudsabonnementen en boomgarantplan
- Boomcontrole service
- Levering van bomenzand en bomengrond
- Leveren van accessoires
- Beëdigd boomtaxateur

Bezoekadres: Abbekesdoel 22a, Bleskensgraaf
Postadres: Postbus 4, 2970 AA Bleskensgraaf
Telefoon: 0184-69 89 89
Telefax: 0184-69 89 90

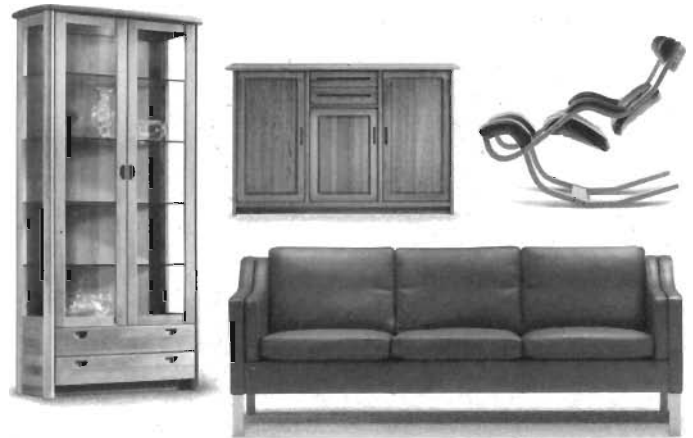
**Mr B.M. Visser
& partners**

*Juridische Raadgevers
Natuur, Bos en Landschap*

Ravenhorsterweg 61, 7103 AR Winterswijk
telefoon en fax: 0543 - 51 85 17
e-mail: bmvisser@gironet.nl

De juiste combinatie:

- natuur- en gebruiksvriendelijk
- aantrekkelijke prijs/kwaliteit-verhouding

Bij het samenstellen van onze collectie vinden wij kwaliteit belangrijker dan de bekendheid van de ontwerper of de fabrikant. Daarom durven wij gerust te stellen dat onze meubels een lang, héél lang leven beschoren zijn. Overtuig u daar zelf van en kom kijken naar

het antiek van de toekomst

ERKEND

Danske
Möbler

TEAM7

STOKKE

Laurssen

Hansen

Redering & Lakerveld

Lijnmarkt 43, Utrecht (centrum) • Telefoon: 030 - 2 31 51 28
Geopend: dinsdag t/m vrijdag 10 - 18 uur • 's zaterdags 10 - 17 uur

IEPER

VENTILATIE?

Krijgt u het benauwd als u aan de toekomst van uw iepen denkt?

Niet nodig! Bomendienst van Arcadis helpt u graag bij de bestrijding

van de gevreesde iepziekte. Door een tijdige behandeling met

Dutch Trig® maken we korte metten met de iepenspintkever.

Wacht niet te lang met ons in te schakelen, want het voorjaar is

bij uitstek de tijd voor een succesvolle

behandeling. Overigens kunnen

we nog veel meer voor uw bomen

doen. We onderzoeken, adviseren,

snoeien, verplanten en bestrijden

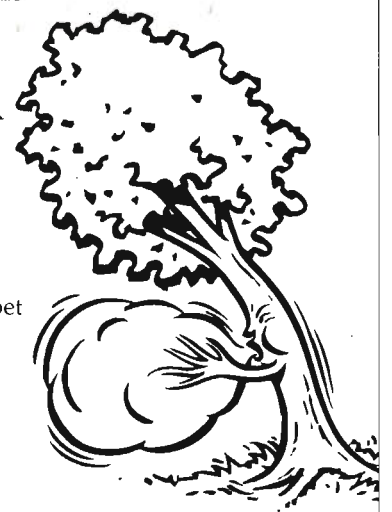
luizen. Kortom, als u het beste voor

hebt met uw bomenbestand, dan doet

u een beroep op de deskundigheid

van Bomendienst. Al was het alleen

maar voor uw gemoedsrust.

ARCADIS HEIDEMIJ REALISATIE

Bomendienst

Postbus 177, 7300 AD Apeldoorn

Telefoon: (055) 599 94 44, fax: (055) 533 88 44

E-mail: bomendienst@arcadis.nl

Boom

Het onderstaande bericht is een samenvatting van een artikel geschreven in het Fries.

Gemser, de trainer van Ids Postma, had zo de smoor in, dat Ids niet mocht rijden, dat hij op de televisie aankondigde, dat hij uit frustratie bij hem op het erf een boom zou omleggen. Anders nog niet zo erg, maar het bracht buurman Anne op het idee om de oude populier, die tussen hem en ons op de erfscheiding stond, om te hakken.

Ik zei nog tegen hem: heb je daar wel een vergunning voor? Maar hij wilde van geen vergunning weten, het was zijn boom en hij zou zelf wel uitmaken, wat er mee gebeurde (!) En daarom: vergunning of geen vergunning, de boom zou om en ging dus om. Maar gistermiddag was ik wat aan het sneeuwuimen en toen zag ik dat er een auto van de gemeente het erf van Anne opdraaide. Je had een kapvergunning moeten aanvragen, zeiden ze. En dan? Dan waren wij eerst langsgekomen om de aanvraag te beoordelen, zeiden ze.

Nou, zei Anne, dan heb ik jullie een reis bespaard. De mannen moppelden nog wat en zeiden toen dat ze het voor deze keer maar zo lieten. Maar ze stonden erop, dat Anne een jong boompje op de plaats van de oude zou planten. Annie zegde dat toe. En de mannen vertrokken.

Ik vroeg Anne, of hij van plan was een nieuwe boom te planten. Ik wist wel, dat hij op die plaats geen boom meer wilde. De reactie van Anne was: "Vanzelf plant ik een boompje. En dan pis ik er een half jaar lang elke avond tegenaan en dan is hij dood." Zó los je zoiets op, diplomatiek....

Leo Jonkergouw
Oppenhuizen

Neen, niet alle lezers zullen de Friese taal machtig zijn, maar dat mag voor Leo uit Oppenhuizen toch geen reden zijn om zo selectief te werk te gaan met zijn keuze voor de vertaling van de belangrijkste zinnen. De redactie kreeg het hele Friese artikel toegestuurd. Daaruit blijkt meer dan Leo heeft vertaald.

Die Anne zaagt een oude populier om zonder kapvergunning. Dat hoort niet. Maar Afke, Anne's vrouw was bang dat de boom, die inwendig rot was, bij storm zou omvallen. Dat was natuurlijk een sterk argument voor Anne's handelwijze, maar wellicht is Anne ook een beetje rot van binnen, anders doe je zoiets niet.

Maar nu ter zake. Waar Jonkergouw terecht op wijst, is het probleem van handhaving. De gemeente heeft een kapverordening, maar hoe handhaaft

men die? Men legt een herplantplicht op, maar hoe en hoe vaak wordt gecontroleerd of de boom ook echt is geplant? Of de boom is aangeslagen, of hij niet toch na twee jaar ineens is verdwenen?

Hoe sterker wij vinden dat wij zelf wel kunnen uitmaken wat goed voor ons en voor onze tuin is, hoe moeilijker het wordt om een handhavingbeleid uit te voeren. De politiek maakt ook hierin keuzes. Controlerende en opsporende ambtenaren stellen prioriteiten en dan ontstaan situaties zoals Jonkergouw aan de kaak stelt. Helaas herkenbaar voor ieder. Overigens geldt dit voor veel meer zaken dan bomen kappen, zo zit onze samenleving nu eenmaal in elkaar. Gemeenten die, zo goed als ze kunnen een kapvergunningbeleid hantieren, verdienen een pluim van de Bomenstichting. Voor de meeste burgers functioneert dit namelijk toch goed. Voor sommige Anne's helaas niet.

Douwe van der Heij.

Kwaliteitsrichtlijnen en Besteksvoorwaarden voor de Boomverzorging

Reeds vanaf het begin van de jaren negentig is er tussen verschillende vakcollega's veel overleg en discussie geweest over de kwaliteit van boomverzorgingswerkzaamheden. In 1994 heeft dit geleid tot de oprichting van de NVBTB (Nederlandse Vereniging van Beëdigde Taxateurs van Bomen) en in 1998 tot de NVB (Nederlandse Vereniging van Boomverzorgingsbedrijven). Met name de NVB streeft naar een betere en voor de klant herkenbare kwaliteit van boomverzorgingswerken.

Half februari 1999 werden in Arnhem de Kwaliteitsrichtlijnen en Besteksvoorwaarden voor de Boomverzorging (KBB©) gepresenteerd. De KBB© besteksvoorwaarden maken het mogelijk de kwaliteit van de uitvoering van boomverzorgingswerkzaamheden beter te waarborgen en te toetsen via nauwkeurig omschreven werkmethoden, resultaatverplichtingen en toetsbare kwaliteits-

criteria. De doelstelling van de KBB© is het verkrijgen van een standaard waarin werkmethoden en kwaliteitseisen ten aanzien van boomverzorgingswerkzaamheden zijn vastgelegd.

Aan welke kwaliteitseisen moet bijvoorbeeld bomenzand voldoen? Hoe dient een plantgat te worden ingericht en hoeveel mag het betrokken plantgat nazakken? Wat wordt verstaan onder begeleidingssnoei en kroonverzorging? Wat wordt verstaan onder nazorg en plantgarantie en via welke criteria worden deze kwaliteitsomschrijvingen getoetst?

De kwaliteitsrichtlijnen en besteksvoorwaarden voor de boomverzorging zijn verkrijgbaar als naslagwerk en als werkpakket en cd-rom.

Licentiehouders van het werkpakket mogen de KBB© als besteksvoorwaarden overnemen en van toepassing verklaren binnen hun eigen werkbestedingen; zo kunnen opdrachtgevers de waarborg voor kwaliteit reeds in de basis van het werkbesteding vastleggen.

Inlichtingen bij N.O.C.B. te Westervoort, tel/fax 026-3117550

De KBB© wordt ondersteund door de Vereniging Stadswerk Nederland en eerder genoemde NVB.

Ook de Bomenstichting staat positief tegenover deze ontwikkelingen. Marjan van Elsland reageert kort op het nieuwe systeem (red.)

KBB© veelbelovend

Al jaren wordt in de boomverzorgingsvakwereld gepraat over de wens te komen tot kwaliteitsrichtlijnen, om daarmee enerzijds boomverzorging van hoge kwaliteit te kunnen bieden en anderzijds de wijdverbreide beunhazerij aan te kunnen pakken door middel van positieve selectie. Immers, als bomen niet op een deskundige manier worden geplant, 'opgeleid' en onderhouden, kunnen ze eerder doodgaan of een gevaar gaan vormen voor de veiligheid van mensen. Bomen zijn te belangrijk en te groot voor ondeskundig onderhoud. Nu ligt er een voorstel, afgestemd op de Nederlandse situatie, zeer gedetailleerd, verhelderd met schematische tekeningetjes. Zowel de opdrachtgever als de opdrachtnemer kan zich via KBB© vastleggen, de één in besteksvoorwaarden, de ander door zich te verplichten deze kwaliteit te leveren. Het is niet denkbeeldig dat KBB© na verdere afstemming en voltooiing door de vakwereld als basis gebruikt gaat worden voor certificering of erkenning van bedrijven. De Bomenstichting zou dit toejuichen.

Marjan van Elsland

Lieveheersbeestjes staan centraal deze zomer

Lieveheersbeestjes worden door iedereen aardig gevonden, het zijn de knuffeldiertjes onder de insecten. Reden voor de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging (KNNV) om deze diertjes het onderwerp te maken van het nieuwe waarnemingsproject.

Lieveheersbeestjes van oudsher Iedereen kent ze en er zijn maar weinig mensen die ze weg zullen slaan als er een lieveheersbeestje op een arm of hand landt.

Er zijn een aantal volksnamen voor deze diertjes bekend: *Onze-Lieve-Heers beestjes*, *Lievevrouwenworpjes*, *Engeltjes*, *Lieveheershaantjes*, *Hemelskoetjes*, *Kapoentjes*.

Vroeger werden preparaten van lieveheersbeestjes gebruikt in de geneeskunde, men geloofde dat ze opium bevatten en een verdovende werking bezaten. Er zijn mensen die denken dat er zegen rust op de dingen die ze ondernemen, wanneer ze van tevoren een lieveheersbeestje gezien hebben. Er zijn zeer veel artikelen te koop in de vorm van een lieveheersbeestje: van bonbons tot kaarsjes, van opwindbeestjes tot sleutelhangers. Maar wat weten we er nu echt van?

Wanneer is een kever een lieveheersbeestje?

Typierend voor

lieveheersbeestjes (*Coccinellidae*) is de platte buikzijde en de bolle rugzijde. Van opzij gezien vormen ze bijna een half bolletje. De vaak levendig gekleurde dekschilden zijn meestal glanzend, sluiten tegen elkaar aan en bedekken het achterlijf en de vliezige vleugels volledig. De pootjes zijn kort en worden bij bedreiging ingetrokken: het zogenaamde 'dood' houden. Bij verontrusting scheiden lieveheersbeestjes een gele, onwelriekende vloeistof uit, het 'reflexbloeden', waardoor ze door veel vogels worden gemeden, maar niet door mezen en de koekoek, die trekken zich er niets van aan.

Wat weten we

Er komen rond de 60 soorten in Nederland voor. Een aantal soorten is zeer algemeen, een aantal zeldzaam. De soorten die verschillende prooidieren hebben, zogenaamde polyfage soorten, kunnen eerder aangetroffen worden dan de voedspecialisten. Het aantal stippen zegt niets over de leeftijd van het beestje, maar is een kenmerk van een soort.

Veel soorten voeden zich met bladluizen, zowel de volwassen beesten als de larven, maar er zijn ook soorten die van bepaalde plantenschimmels leven, zoals meeldauw en er zijn zelfs enkele puur vegetarische soorten. Dankzij hun voorkeur voor luizen en mijten en hun vraatzucht zijn enkele soorten al een aantal jaren van economisch belang doordat ze ingezet worden in de kas-teelt bij de bestrijding van plagen.

De waarnemingskaart

Evenals bij het Hommelproject en de Nachtvinders is er weer een prachtige waarnemingskaart gemaakt met 8 soorten lieveheersbeestjes erop afgebeeld en de beschrijvingen erbij. De bedoeling is duidelijk: de KNNV wil weer een deel van de kaart terug hebben met uw waarnemingen van lieveheersbeestjes!

U kunt nog meer kaarten bestellen, door een briefje te sturen met uw adres en een postzegel van f. 0,80 bijgesloten (niet opplakken!) bij: KNNV lieveheersbeestjesproject, Postbus 19320, 3501 DH Utrecht.

Ook is er een leuk nieuw boekje verschenen: "Lieveheersbeestjes" in beeld, met allerlei wetenswaardigheden over deze diertjes met nog 10 soorten meer dan op de waarnemingskaart en prachtig geïllustreerd (p.m. wat kost dat, waar te koop?). En krijgt u de smaak helemaal te pakken dan verschijnt voor de ware speurder binnenkort een geheel herziene herdruk van de Wetenschappelijke Mededeling De Nederlandse Lieveheersbeestjes (*Coccinellidae*).

Marijke van Damme-Jongsten, bioloog en projectleider bij de KNNV

illustratie boven: Tweeëntwintigstippelig lieveheersbeestje. Deze voedt zich met meeldauwschimmels onder; Het Viervleklieveheersbeestje leeft voornamelijk op bomen en voedt zich met schildluizen en bladluizen. illustraties: Renée den Besten

Lathraea: de schubwortel.

Vlakbij het centrum van Ridderkerk werd door een medewerker van de gemeentelijke afdeling Groen een plant ontdekt die al zeventig jaar niet meer in het wild was gesignaleerd. Het gaat om de bleke schubwortel, *Lathraea squamaria*, een parasitaire plant met lichtlila bloemen in maart en april.

Deze planten hebben een volledig parasitaire levenswijze en leven op de wortels van houtige gewassen. Het contact met hun gastheer blijft beperkt tot het aanboren van houtvaten. Deze houtvaten fungeren als waterleidingkanalen, en vooral in het voorjaar is de sapstroom van houtgewassen rijk aan koolhydraten. Hiervan maakt de parasiet gebruik door zijn groei en bloei in het voorjaar af te werken. Meestal groeit de bleke schubwortel op de wortels van verschillende vroegbloeiende loofbomen, voornamelijk katjesdragers en essen. In Nederland is hij voorheen op een drietal plaatsen in Zuid-Limburg aangetroffen, voor het laatst in 1930.

In het geval Ridderkerk parasiteert de schubwortel waarschijnlijk op de wortels van sleedoorn, *Prunus spinosa*. De vindplaats was een groenstrook van vijf meter breedte, beplant met veelal inheemse struiken en bomen (populieren). De beplantingsstrook zelf is achttien jaar oud en krijgt geen bijzonder onderhoud. Wel zijn enkele jaren geleden de populieren in de houtsingel om en om gerooid. Verder wordt regelmatig snoeiwerk uitgevoerd. Het gebied ligt in een zone waar de gemeente al zo'n vijftien jaar lang natuurlijk groenonderhoud uitvoert. Dankzij de cursussen ecologie die aan de medewerkers van de afdeling Groen in Ridderkerk zijn gegeven, kon de zeldzame plant worden ontdekt.

Florentine van Eeghen

advertentie

Te koop gevraagd:

Populieren- en iepenstammen

(iepenstammen) t.b.v. zinkers voor de visserij-industrie in Noorwegen

Rondhouthandel-Bomenrooibedrijf

v.d. Horst bv

Rolderstraat 27,
7849 PB De Kiel
Telefoon: 0591 - 382202
Fax: 0591 - 381910,
Autotel. 06-52900375,
06-52906596.

Duurzaam omgaan met hout

De Bomenstichting heeft tot taak de zorg en het respect te bevorderen voor bomen, levende bomen uiteraard. Toch besteden wij af en toe aandacht aan dode bomen, omdat we dit ook belangrijk vinden voor het invullen van onze doelstelling.

Twee methoden

In dit nummer daarom aandacht voor twee methoden die zacht, snel groeiend hout (bijvoorbeeld populieren-hout) op een milieuvriendelijke manier zo veranderen dat het hout dezelfde eigenschappen krijgt als zogenaamd hardhout (zoals azobe en meranti). Daarmee kunnen tropische bossen gespaard worden, maar kunnen ook onze eigen populieren en wilgen na het kappen een meer duurzame bestemming krijgen.

Hoewel beide methoden geheel verschillend zijn, hebben ze gemeenschappelijk dat er geen giftige stoffen aan het hout toegevoegd worden in tegenstelling tot de gangbare wijze om hout te verduurzamen. Dit betekent dat het bewerkte hout zonder problemen onder water, in grondwaterbeschermingsgebieden e.d. te gebruiken is maar ook dat het "gewoon" verbrand kan worden.

Koken, drogen en bakken

De eerste methode werkt volgens het principe van koken, drogen en bakken. Het hout wordt eerst gekookt onder druk van 5 tot 15 bar in water van 150 tot 200 graden. Met opwarmen en afkoelen erbij duurt dit zes uur. Het hout wordt daarna een aantal dagen gedroogd, afhankelijk van de houtsoort. Daarna wordt het 8 uur gebakken onder zuurstofloze omstandigheden bij circa 190 graden. Het hout verandert hierdoor van chemische samenstelling, waardoor het "zoete" karakter verdwijnt, en het niet meer aantrekkelijk is voor schimmels, boktorren en andere insecten. De verandering maakt het hout ook waterafstotend, zodat het vochtgehalte altijd onder de 20% blijft, ook in ons vochtige klimaat. Daarom kan het bewerkte hout, Plathout genoemd, bijvoorbeeld goed gebruikt worden voor kozijnen, tuinmeubilair en oeverbeschoeiingen. Gedurende het proces wordt op een slimme manier energie bespaard, zodat ook vanuit dat oogpunt met milieu rekening gehouden wordt.

Verandering van de moleculen

De tweede methode werkt volgens rechtstreekse verandering van de moleculaire structuur van het hout door het toevoegen van azijnzuuranhydride. Hierbij komt overigens wel vrij veel azijnzuur bij vrij. Deze stof

zorgt voor een chemische reactie in de celwanden van het hout, waardoor deze waterafstotend worden. Dit hout is daarom blijvend veel droger dan onbehandeld hout, en wordt door insecten en schimmels niet meer als voedsel herkend. Dit procédé is ontwikkeld door de Stichting Houtresearch in Wageningen en wordt momenteel getest op diverse lokaties.

Het Plato-procédé is al langer uitgetest in een proeffabriek en de eerste commerciële fabriek wordt op dit moment gebouwd in de buurt van Arnhem.

Inlichtingen:

Plato Holland Production BV

tel. 0317-421114

SHR Hout Research tel. 0317-425422

Maartje Nelemans

De bestrijding van de eikenprocessierups

Al jarenlang staat de eikenprocessierups in de belangstelling, vanwege de bedreiging die de brandharen van deze rups vormen voor de gezondheid. Vooral in de periode mei-augustus is het gevaar aanwezig. Het grote probleem is niet alleen de jonge rups, maar ook het feit dat de oude haren en spinselnesten zeer stabiel zijn en jarenlang dezelfde problemen geven als een verse rups.

Weinig natuurlijke vijanden

De eikenprocessierups is een harige rups en heeft daardoor weinig natuurlijke vijanden. Vroeger dacht men dat de koekoek wel harige rupsen at, maar predatie door vogels is nooit afdoende bewezen. Henk Stigter zag ooit een jonge spreek die probeerde

een rups te eten en zag door zijn verrekijker hoe deze honderd meter verder stopte en de rups uitbraakte. De enige echte natuurlijke vijanden zijn twee soorten sluipvliegen, die zich vooral goed ontwikkelen in bos- en natuurgebieden. De eikenprocessierups komt daar dan ook niet of nauwelijks voor. Op open terrein, met name net buiten de bebouwde kom, voelen deze natuurlijke vijanden zich niet thuis. Daarom heeft men de bestrijding van de rups die zich allereerst op het stedelijke gebied concentreerde, uitgebreid met het gebied dat vlak buiten de bebouwde kom ligt.

Bestrijdingsmethoden

Er zijn verschillende bestrijdingsmethoden en -middelen waardoor een eventuele plaag voorkómen en bestreden kan worden. Mechanische middelen zijn bijvoorbeeld het wegzuigen van de rups en het wegbranden.

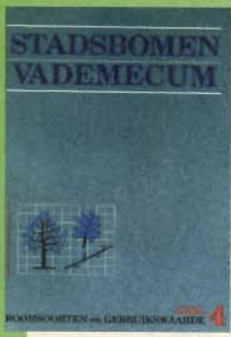
Beide methoden werken goed omdat de rups in grote kolonies bij elkaar leeft en zich op de stam manifesteert. Vooral het wegzuigen is een perfecte methode. Vroeger probeerde men de kolonies weg te zuigen met een gewone huis-, tuin- en keukenstofzuiger en toen het zelfs met een industriële stofzuiger niet lukte heeft men zich tot grover geschut gewend. Nu gebruikt men de kolkenzuiger, de zuiger waar men in de gemeente de waterputten mee leegzuigt. Branden brengt meer risico met zich mee. "De brander moet gehanteerd worden zoals een schilder zijn kwast gebruikt", zegt Henk Stigter. Wanneer men te lang op de bast brandt, wordt de kwetsbare cambiumlaag beschadigd en in het verleden zijn daar bomen door gesneuveld. De vlam is in de kern wel 600°C en er langs strijken is dus meer dan voldoende.

Een andere methode om de eikenprocessierups te bestrijden is het spuiten met gif en daar komt men zo langzamerhand van terug. Het nieuwste is de injectiemethode. Arcadis heeft een techniek ontwikkeld waarmee bomen te injecteren zijn. De voordelen zijn legio: geen overlast voor mens en leefomgeving, geen belasting voor het milieu, geen verspreiding van het middel buiten de boom, minimale schade aan de boom. De boom transporteert het gif naar het blad en ruimt daar de rups mee op. Vooral deze injectiemethode is in de toekomst niet weg te denken, maar ze is nog in ontwikkeling. Voorlopig is een grootschalige toepassing van injecties ongewenst, omdat het gif nog onvoldoende selectief is en samen met deze harige rupsen teveel andere soorten opruimt. Op onze eiken met hun (onschadelijke) insecten moeten wij zuinig zijn!!

Florentine van Eeghen

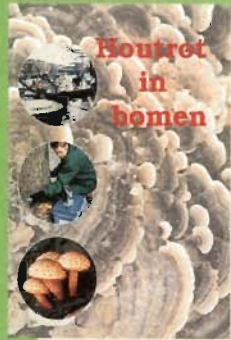
Jaarverslag 1998

Indien u naast de informatie die u ontvangt via Bomennieuws meer wilt weten over de activiteiten van de Bomenstichting, dan kunt u ons jaarverslag van het afgelopen jaar kosteloos opvragen.

Stadsbomen vademecum
Het standaardwerk op het gebied van bomen in het stedelijk gebied.

Deel 1:
Beleid en planvorming - f 65,-
Deel 2:
Groeiplaatsvoorbereiding en aanplant (herziene druk)- f 75,-
Deel 3:
Verzorging - f 85,-
Deel 4:
Boomsoorten en gebruikswaarde - f 55,-

Houtrot in bomen
Overzicht van houtparasitaire schimmels die we in ons land op bomen kunnen aantreffen.
f 24,50

Iepen voor Nederland
Het meest recente overzicht van het bruikbare iepensortiment voor ons land, met uitvoerige beschrijving en winter- en zomerkenmerken van de diverse soorten.
f 12,50
donateursprijs f 10,-

Monumentale bomen in Nederland
Onze mooiste bomen in beeld, met achtergrondverhalen en routebeschrijvingen van Gerrit de Graaff e.a.
f 66,50
donateursprijs f 56,50

Luisteren naar bomen
Bert Voorhoeve
Bomensprookjes voor kinderen en volwassenen
f 10,-

Ontmoetingen met bomen
Maja Kooistra Spirituele ervaringen tussen mens en natuur.
f 39,50

Bomenboeken winkel

Bomen & ... folders

Alle nog beschikbare titels van de bekende folder-serie, o.a. buren, bloemen, mensen, beesten, bijen, insecten en vogels.
In totaal ontvangt u 25 titels.
Speciaal voor donateurs f 9,90

aanbieding

Voor een compleet overzicht van onze artikelen zie onze [internetsite www.bomenstichting.nl](http://www.bomenstichting.nl) of vraag een overzicht op schrift aan!

Goed iepenbeheer

Handleiding hoe moet worden omgegaan met de iepenziekte.
f 31,50 (particulieren) en
f 56,50 (bedrijven & overheden)

nieuw

Bomen en struiken

van West- en Midden-Europa
Beschrijving van de 200 meest voorkomende soorten.
Determinatie aan de hand van bladkenmerken.
f 55,-

BESTELBON

Deze bon in gefrankeerde envelop sturen naar:
Bomenstichting,
Oude Gracht 201 bis, 3511 NG Utrecht

Stuur mij:

... ex
... ex
... ex

Instelling:
Naam:
Adres:
Postcode: Woonplaats:

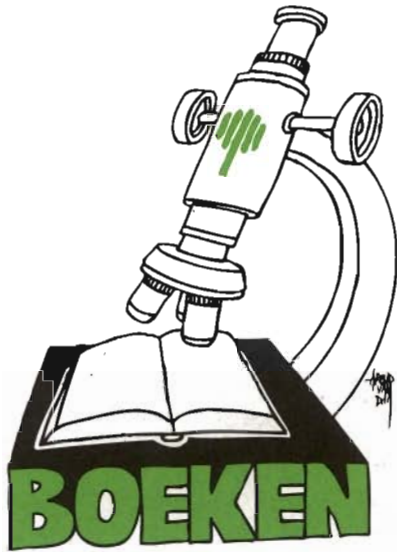
De artikelen dienen voor toezending te worden betaald. U kunt kiezen uit de hieronder vermelde mogelijkheden. Per bestelling dient u het bedrag te verhogen met f 6,50 verzendkosten, tenzij anders staat vermeld.

Ondergetekende verleent hiermee éénmalige machtiging aan de Bomenstichting tot het afschrijven van het bedrag f van zijn/haar bank/girotekeningnummer:

Datum: Handtekening:

U kunt het machtigingsbedrag laten teurgstorten als u het niet eens bent met de afschrijving. U kunt dit verzoek schriftelijk bij de Bomenstichting indienen.

Het totaalbedrag heb ik op (datum) overgeschreven op postbankrekening 2108755 t.n.v. Bomenstichting, Utrecht.

Heukels' interactieve flora van Nederland

Cd-rom
uitg.: Kosmos-Z&K
ISBN 90 215 3370 7
f 99,00

Vol verwachting had ik naar de presentatie van de Heukels' flora op het nieuwe medium cd-rom uitgekeken. Iedereen die wel eens heeft geprobeerd een plantje te determineren, kent het gehannes met de vragen die in de tabel worden gesteld. Als je alle vragen goed hebt beantwoord dan word je uiteindelijk beloofd, maar o wee als je ergens hebt getwijfeld en je bent de verkeerde weg ingeslagen. Met deze cd is dat niet geheel verleden tijd, maar het zoeken is wel een stuk eenvoudiger geworden. Door de digitale opslag van gegevens en daardoor de mogelijkheid van een snelle zoekwijze in de grote hoeveelheid data, hebben de samenstellers gebruik kunnen maken van een ander selectiesysteem. Het opgeven van slechts drie à vier eenvoudige selectiecriteria is voldoende om te komen tot een beperkt aantal mogelijkheden. Daarna is het een kwestie van het selecteren van de naam van het plantje en kijken of het daarbij behorende plaatje overeenkomt met wat je voor je hebt liggen. Als de juiste plant gevonden is dan biedt deze cd een keur aan mogelijkheden. Er staan nogal wat feiten over de soort, de vindplaatsen kunnen op kaart worden gepresenteerd, er wordt verwezen naar relevante literatuur, begrippen kunnen met een druk op de muisknop verklaard worden en er zijn meestal meerdere kleurenfoto's en tekeningen beschikbaar. Het voorgaande is maar één aspect van de mogelijkheden van de cd.

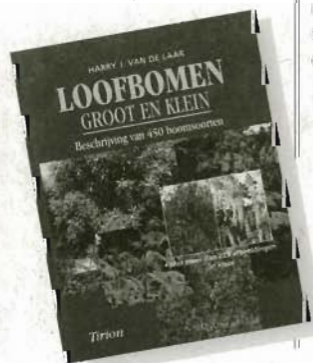
Uiteraard zijn alle planten afzonderlijk op te zoeken, zowel met een wetenschappelijk als een Nederlands namenregister. Het is mogelijk verspreidingskaartjes te maken en je kunt opzoeken welke planten en hoeveel soorten in een bepaalde regio voorkomen. In totaal worden ruim achttienhonderd soorten beschreven, waarmee deze flora momenteel de meest volledige is die op de Nederlandse markt is uitgebracht. Tijdens de presentatie liet de uitgever weten dat er wordt gewerkt aan een update-mogelijkheid via internet. In de toekomst moet er een vernieuwde versie van de cd verschijnen, waarin ook de ecologische flora een plaats heeft gekregen.

Een nadeel van een flora op een cd is dat er altijd een apparaat nodig is om de gegevens te kunnen raadplegen. De papieren Heukels is betrekkelijk klein van omvang en is in een rugzak makkelijk mee te nemen. In geval van een cd zal er over het algemeen voor worden gekozen planten te verzamelen en deze thuis te determineren. De vraag is of dat wel de bedoeling is. In veel gebieden is het plukken van wilde planten zelfs verboden.

Wat mij tot slot van het hart moet is het feit dat deze cd-rom in een grote doos wordt geleverd. Dit gebeurt bij een muziek-cd toch ook niet, dus waarom hier dan wel? De doos voegt ook niets toe aan de inhoud van het gekochte en kan direct bij het oud papier. Alleen de systeemeisen staan erop vermeld en het is raadzaam daar wel op te letten. De samenstellers gaan uit van minimaal een 486 processor met 4-speed cd-rom speler. Als u met een dergelijke configuratie aan de slag wilt, dan is het geheel niet bepaald snel. In sommige gevallen waarschuwt het programma ervoor dat een opgegeven zoekfunctie nogal wat tijd in beslag kan nemen en dat geldt dan zeker voor de trage apparatuur.

De uitvoerige en makkelijk toegankelijke informatie over de flora van ons land zal voor velen liefhebbers de reden zijn tot aanschaf van het schijfje.

Frank Moens

Loofbomen, groot en klein

Harry J. van de Laar
uitgave: Trion Natuur
ISBN 90 5210 3151

In "Loofbomen, groot en klein" beschrijft Harry van de Laar 450 boomsoorten. Inderdaad van groot tot klein. Van zeer grote bomen tot struiken. Aan Van de Laar kan zo'n beschrijving gerust worden overgelaten, ook al betreft dat maar liefst 450 soorten. In de inleiding wordt in enkele bladzijden toegelicht hoe een boom groeit. Aan de functie van de wortels, de stam, de takken, de bladeren en de bloemen worden enkele regels besteed. Hetzelfde geldt voor tips voor het onderhoud en voor de vermeerdering van bomen.

Het boek geeft in alfabetische volgorde de geslachten aan met de voor ons land meest geschikte soorten en cultivars. Van iedere soort of cultivar wordt iets gezegd over de **habitus**, over de afmetingen en kroonvorm. De vorm en de voorjaars-, zomer- en herfstkleuren van de bladeren worden beschreven. Soms wordt gezegd hoe de bloemen er uit zien, hetzelfde geldt voor de vruchten. Eventuele vorstgevoeligheid, voorkeur voor zon of schaduw, de meest geschikte grondsoort, dat alles komt aan de orde.

Bovendien, en dat is van belang bij de aanschaf van een boom, zegt de schrijver iets over de geschiktheid ervan voor grote of kleine tuinen, parken en straten.

Het boek eindigt met een serie interessante overzichten in alfabetische volgorde, zoals bloeitijden, snel en langzaam groeiend, kroonvormen. Ook de sierwaarde, mooie of geurende bloemen, en nog veel meer komt aan bod. Tenslotte worden de standplaatsen voor de beschreven bomen genoemd.

De beschrijvingen worden aangevuld met 225 goede duidelijke kleurenfoto's. Het is bijzonder dat voor zoveel informatie slechts 128 bladzijden nodig zijn. De foto's geven een beeld van een blad, een bloem, de vrucht, of de gehele boom. Jammer dat bij die laatste niet de leeftijd van de boom is aangegeven, of de aanduiding jong, halfwas of volwassen exemplaar. Dat zou het beschreven beeld compleet maken. Want het blijft toch zo moeilijk, ondanks een goede beschrijving, om er achter te komen of de boom van je keuze geschikt is voor jouw tuin. Voor f 29.50 krijg je veel goede informatie. Trouwens, ook als je helemaal geen boom wil kopen, zelfs als je niet eens een tuin hebt, maar gewoon van bomen houdt, is dit boek de moeite waard.

Douwe van der Heij.

bomennieuws

Bomennieuws
24e jaargang, nummer 1, voorjaar 1999
ISSN 0166-784 X
Een uitgave van de Bomenstichting te Utrecht

*Beschermvrouwe
Hare Majesteit de Koningin*

Verschijnt 4 X per jaar, oplage: 4500 stuks

Redactie:
Marjan van Elsland,
Douwe van der Heij
Maartje Nelemans
Aart de Veer,
Roelie de Weerd

Eindredactie:
Florentine van Eeghen

Hoofdredactie en vormgeving:
Frank Moens

Productie:
Celeste Koen, Gea van Veen

Aan dit nummer werkten mee:
Marijke van Damme-Jongsten,
Rob van Doesburg,
Edwin Koot, San van der Molen

Redactieadres:
Bomenstichting,
Oudegracht 201 bis, 3511 NG Utrecht
tel (030) 234 07 78, fax (030) 231 03 31
e-mail: bomensti@pz.nl
Internet:
<http://www.bomenstichting.nl>

Wilt u een artikel insturen, vraag dan eerst de richtlijnen en de mogelijke omvang bij de hoofdredacteur. De redactie beslist over de plaatsing.

Advertentie-exploitatie:
Bomenstichting, t.a.v. Frank Moens

Druk:
Van den Berg's Drukkerij - Maarn

Overname van artikelen en berichten na overleg met de redactie.

Gedrukt op Reviva offset 100 grams.

Doelstelling Bomenstichting

Onder het motto 'Met bomen meer mens' werkt de Bomenstichting aan haar doel: *de zorg en het respect voor bomen te bevorderen.*

Zij doet dit door het geven van voorlichting en advies aan publiek en overheid en het uitgeven van voorlichtingsmateriaal. De Bomenstichting is actief betrokken bij het behoud van bomen en beheert het register van Monumentale bomen.

Bomennieuws is voor donateurs van de Bomenstichting gratis.

Donateur wordt u voor:
f 40,- per jaar
65+ f 30,- per jaar

Fietsroute in Ermelo

Vorig jaar presenteerde de gemeente Ermelo tijdens de Boomfeestdag een wandelroute langs bomen binnen de bebouwde kom. Het succes van de wandelroute heeft zich voortgezet in de ontwikkeling van een fietsroute door het buitengebied. De tocht voert door het westelijk deel van de gemeente. Evenals bij de wandelroute zijn bij belangrijke bomen bordjes geplaatst en geeft een nauwkeurige beschrijving nadere tekst en uitleg over de te volgen route en bezienswaardigheden onderweg. De route is ongeveer twintig kilometer lang en begint en eindigt bij het NS-station. De routebeschrijving is te koop bij VVV of gemeente-huis.

Frank Moens

Kniehoge boompal

Naar aanleiding van mijn stukjes over de rol van boompalen bij bomen (in Bomennieuws nr. 1) werd ons weer eens de kniehoge boompal onder de aandacht gebracht. Je ziet ze steeds vaker, want ze hebben grote voordelen ten opzichte van de lange boompal. Het belangrijkste voordeel is, dat een korte boompal wél de noodzakelijke steun geeft, maar de boom minder beperkt in zijn bewegingen dan de lange paal. Een boom die bijna onbepaald met de wind mee kan bewegen, verankert zich sneller en beter in de grond. De paal wordt dus snel overbodig.

Een ander voordeel is, dat de korte paal simpelweg minder hout kost. Het leukste is misschien wel, dat vandalen bij een korte paal meer moeite hebben om de jonge boom te kraken omdat deze veel meer meegeeft als eraan wordt getrokken. Aanbevolen dus, deze kniehoge boompalen.

Marjan van Elsland

100 jaar Staatsbosbeheer

Van het ontginnen van woeste gronden voor de landbouw in de 19e eeuw tot het ontwikkelen van nieuwe natuur in de 20e eeuw heeft het Nederlandse landschap heel wat veranderingen ondergaan.

Ter gelegenheid van het 100-jarig bestaan van Staatsbosbeheer is er een tentoonstelling gemaakt getiteld "Veranderend Landschap". Deze is te bezichtigen in tien bezoekerscentra. *Groningen:* "Expozee", Lauwersoog (0519-349045)

Drenthe: "Boomkroonpad", Drouwen (0592-241693).

Overijssel: "Sallandse heuvelrug", Nijverdal (0548-612711) en "De Weerribben", Ossenzijl (0561-477272)

Gelderland: "Zandenbos", Nunspeet (0341-252996)

Flevoland: VVV kantoor, Lelystad (0320-243444)

Noord-Holland: "Het Zandspoor", Schoorlse duinen (072-5093352) en Ecomare op Texel (0222-317741).

Noord-Brabant: Biesboschcentrum, Drimmelen (0162-682233) en "Mijl op zeven in Ospel", Ospel (0495-641497)

16 en 17 juli en 11 september

Open-tuindagen Hof van Walenburg

Gedurende deze dagen zijn gespecialiseerde kwekers aanwezig.

Voor informatie of afspraken (groepsbezoek) kunt u terecht onder telefoonnummer 033-4321483.

De Walenburg vindt u aan de Langbroekerdijk tussen Langbroek en Overlangbroek (tussen Doorn en Wijk bij Duurstede).

10 en 11 september

Open Huis Proefstation voor de Boomkwekerij

Het Open huis is voor iedereen die interesse heeft in het heden en het verleden van het boomteeltonderzoek en boomkwekerijgewassen.

Er zijn presentaties en diavoorstellingen en bezoekers kunnen zelf actief zijn met stekken, enten of snoeien. U kunt ook een rondgang maken door de sortimentstuin.

Open: vrijdag van 14.00-21.00 uur en zaterdag van 11.00 tot 16.00 uur.

Adres: Rijneveld 153 te Boskoop.
Inl.: 0172-236700

Rijp & Groen

Harmonie in de tuin

Onder deze titel stond in het prachtige blad Seasons een artikel, waar we de rillingen van over onze rug kregen. Het ging over 'De kunst van Feng Shui' en beloofde in eerste instantie een interessant verhaal te worden, een interview met Feng Shui – consultant Caroline Hoekx. Totdat zij het volgende zegde: "Deze bomen zijn te donker en staan te dicht bij het huis. Volgens 'het boekje' adviseer ik ze weg te halen. Een boom kappen kan betekenen dat je met een nieuw leven begint, dat je een andere weg gaat inslaan. Let maar eens op! Een boom moet niet te dichtbij komen. Dan tasten de wortels letterlijk de fundamenten van het huis aan. Dan is de harmonie weg." Help! Ik belde wat mensen en kwam terecht bij Marilou Creyghton, enthousiast donateur van de Bomenstichting én beoefenaar van Feng Shui. Zij veegde in keurige bewoordingen de vloer aan met bovenstaand advies en stuurde een brief aan Seasons, waarin ze uitlegt hoe de leer van Feng Shui in het algemeen omgaat met bomen. En dat is heel wat genuanceerder dan de uitspraken van mevrouw Hoekx doen vermoeden. Gelukkig!

Ziekte van Lyme

We kregen een vraag voorgelegd, die ons behoorlijk in verwarring bracht. De vraag was: "Klopt het dat teken een voorkeur hebben voor eiken en zo ja, mag ik dan mijn eiken laten weghalen, want ik wil deze zomer de kinderwagen in de tuin kunnen zetten." U weet waarschijnlijk dat een teek de vervelende, uiteindelijk zelfs gevaarlijke ziekte van Lyme kan overbrengen, dus die vraag is niet zo vreemd. En inderdaad lijken teken een voorkeur te hebben voor eiken, maar dan wel – zo blijkt uit informatie van de stichting SAAG* - in vochtige, laagbegrunde en bosrijke gebieden. Maar los van de vraag waar teken zich nu precies ophouden, wil de Bomenstichting graag de discussie aangaan, of je bomen wel of niet moet omzagen vanwege het gevaar van teken. We zagen in Nederland ook niet alle bomen om, omdat er wel eens auto's tegen aan rijden. Of omdat mensen allergisch zijn voor het stuifmeel. Of loop ik nu teveel vooruit op de discussie? We houden ons aanbevolen voor uw reactie! (De stichting SAAG (tel. 0175-6158473) geeft voorlichting over teken en de ziekte van Lyme.)

Zorgplicht leidt tot heksenjacht

Zorgplicht is in enkele jaren een ingeburgerd woord geworden in kringen van professionele bomenbeheerders. Het klinkt zo aardig, alsof je de plicht hebt om goed voor je bomen te zorgen. Maar het betekent iets anders, namelijk

dat je moet zorgen, dat jouw bomen geen schade veroorzaken aan mensen en menselijke eigendommen. Er mogen dus geen takken uitvallen, de wortels mogen geen trottoirtegels opdrukken en natuurlijk is het niet de bedoeling dat een hele boom ineens afbreekt of met wortels en al omvalt. Wie kan aantonen, dat hij zijn bomen ieder jaar op deskundige wijze controleert en zonodig maatregelen neemt, mag zich in het algemeen beroepen op overmacht, als er dan onverwacht toch iets gebeurt. Tot zover geen problemen. Helaas hebben twee ontwikkelingen in Nederland elkaar versterkt, waardoor er nu een ware heksenjacht is ontstaan op volwassen bomen die niet puntgaaf zijn. De ene ontwikkeling is, dat slachtoffers van ongevallen tegenwoordig sneller en vaker om schadeloosstelling vragen en de bedragen waar het om gaat steeds groter worden. Bomenbeheerders zijn daar bang voor en zagen in het algemeen liever een boom om dan de kans te lopen dat ze aansprakelijk worden gesteld. In hun angst vergeten ze, dat ze zich alleen maar netjes aan de zorgplicht hoeven houden, wat helemaal niet zo ingewikkeld is. De andere ontwikkeling is, dat boomverzorgers steeds betere apparatuur tot hun beschikking hebben om het inwendige van een boom te onderzoeken op mogelijke rot in het hout. Een goede boomverzorgster gebruikt allereerst zijn ogen en zijn gezonde verstand en zal alleen in twijfelgevallen zijn apparatuur gebruiken om een boom nader te onderzoeken. In vakjargon heet deze manier van controleren VTA ofwel Visual Tree Assessment. Het meest gebruikte apparaat is de resistograaf, waarmee rondom kleine gaatjes in de boom worden geboord. Een goede boomverzorgster zal die gaatjes alleen maken, als het echt nodig is, dat wil zeggen als hij twijfelt aan zijn visuele waarnemingen.

Maar er zijn ook minder goede boomverzorgers, die hun dure apparatuur liefst op elke boom loslaten, maar vervolgens niet in staat zijn om de resultaten goed te interpreteren. Het is duidelijk dat een combinatie van angstige beheerders en minder goede boomverzorgers in de praktijk veel te veel afgekeurde bomen oplevert, die na het omzagen maar al te vaak ongevaarlijk blijken te zijn. De Bomenstichting wil deze ongewenste ontwikkeling de kop indrukken. Dit betekent dat het allereerst de beheerder duidelijk moet worden dat hij alleen met gekwalificeerde boomverzorgers in zee moet gaan (NB: zie hiervoor ook verderop in dit nummer, onder: Kort nieuws). Voor de gemeente ligt een taak om een kapvergunning slechts na zorgvuldige overwegingen te verstrekken, en daarbij dus niet blindelings te vertrouwen op een rapport van een boomverzorgster.

Marjan van Ehlend